

ප්‍රජනකාල ප්‍රවෘත්ති

நூலகச் செய்திகள் LIBRARY NEWS

12 වන කලාපය 1 - 2

1991 ජනවාරි/ජූනි

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ප්‍රජනකාලය

පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති

நூலகச் செய்திகள் LIBRARY NEWS

12 වන කලාපය 1/2
1991 ජනවාරි - ජූනි

සංස්කාරක උපදේශක මණ්ඩලය

ජයවර්ධන කොරයා
(සභාපතිනිය)

එම්. එස්. යූ. අමරසිරි
(වැඩ බලන අධ්‍යක්ෂ)

නාලිනි ද සිල්වා
(වැඩ බලන නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ)

එච්. එම්. ගුණරත්න බංඩා
(වැඩ බලන සහකාර අධ්‍යක්ෂ)

ජානකී ප්‍රනාන්දු
(වැඩ බලන සහකාර අධ්‍යක්ෂ)

ප්‍රධාන සංස්කාරක
මිලන් මෙව්දාසවර්ධන

ලිපි කටයුතු හා සෝදිසි කළ කියවීම
යුර්තා පද්මනාබ් මුණසිංහ

කවර සලසුම
උසුල් පසරන

ජායාරූප
හේමන්ත අරුණසිරි

කවරයේ ඡායාරූපය
මේ දවස දුරලඹු පොත්පත් කියවුම
තේමාව යටතේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික
පුස්තකාලයේ පැවති ප්‍රදර්ශනය තරමක
සිසුන් පිරිසක් මෙවර කවරය හැඩ ගත්වයි.

ලොව පුරා විසිරී ඇති දැනුම එක් රැස්
කොට සංවිධානය කිරීමත් දැනුම
කෙරෙහි එන්නන්නට දැනුම බෙදා හැරීමේ
කාර්යමණ්ඩලයන් පුස්තකාලයාධිපති.
චර්යාල සහ ප්‍රධානතම වගකීම
වේ

පුස්තකාලයක තැන්පත්
කර ඇති දැනුම එක් එක් පුද්ගලයා
සතු යුද්ධමය දේපලකි. "යුද්ධමය
දේපල නිව්කම් ආරක්ෂා කිරීම"
නීතියේ කාර්යයක් වන්නා සේම
පුස්තකාලයාධිපති චර්යාව ද වේ
හා සිවිලයන්ට නියෝජ්‍ය වගකීමක්
වේ මේ වගකීම හා දෘෂ්ටි-
කෝණයන් සඳහා පුස්තකාල
පිහිටුවන සූර්යයා දැනුම ශ්‍රී ලංකාව
ලෝක ඇති ප්‍රගතියන් එහි අනාගත
කාර්ය භාරය විචලනය කර බො
දැනුවත් කරමින් 'පුස්තකාල
ප්‍රවෘත්ති' මෙවර කලාපයේ ප්‍රධාන
පූර්වම වේ

සංස්කාරක ම

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ ප්‍රවෘත්ති ප්‍රකාශනය

පටුන

පුවත් ලුහුඬින්

2-3

The Present Situation and the Future Project of Library Services to the Visually Handicapped in Sri Lanka

4-9

Miss H. N. J. Fernando

ශ්‍රී ලංකාවේ බුද්ධිමය දේපල පනතින් ආරක්ෂණය කරනු ලබන ප්‍රකාශන හිමිකම්

12-18

මහින්ද දළපතාව මහතා

The IFLA Regional Preservation and Conservation Centre at the National Library of Australia: Its Role Operations and Programs

19-22

Jan Lyall

ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයක ඇති වැදගත්කම

24-25

එච්. එම්. ගුණරත්න බණ්ඩා මහතා

The On-line System of Union Catalogues and Interlibrary Loan ('NCC/IBL') in the Netherlands

26-31

Arie W. Willemsen

New Zealand and Priorities in International Co-operation

33-35

H. E. Mclean

The Art of Computer Systems Performance Analysis

36-

Raj Jain

පුවත් ලුහුඬිත්

සමාජ විද්‍යාප්‍රවේශන සේවා නාමාවලි සම්පාදන කටයුතු

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ විද්‍යා පුස්තකාල සහ තොරතුරු මධ්‍යස්ථාන පිළිබඳව නව තොරතුරු ඇතුළත් නාමාවලිය සම්පාදනය කිරීම අරඹා ඇත. මෙවැනි නාමාවලියක් ප්‍රථම වරට 1986 දී ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර මෙහිදී සිදුවනුයේ එය යාවත්කාලීන කිරීමයි.

ශ්‍රී ලංකා සමුළු කලාපය

ශ්‍රී ලංකාවේ පවත්වන ලද සමුළු, සම්මන්ත්‍රණ, වැඩමුළු පිළිබඳ තොරතුරුවල එකතුවක් මෙහි සංග්‍රහ කරනු ලැබේ. 1976 - 86 කාල පරිච්ඡේදය තුළ සකස් කළ ලද මෙම කලාපය 1987 - 90 වර්ෂ සඳහා යාවත්කාලීන කොට ප්‍රකාශ කිරීමට නියමිතව ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ විද්‍යාඥයින් පිළිබඳ නාමාවලිය

ශ්‍රී ලාංකීය සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ ජීවන තොරතුරු හා ඔවුන්ගේ පර්යේෂණ කටයුතු පිළිබඳ තොරතුරු මෙම නාමාවලියෙන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට නියමිතව ඇත. මෙම නාමාවලිය සකස් කිරීමේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වී ඇත්තේ ඔවුන්ගේ පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය සේවාවන් ජාතික පුස්තකාලය ඇසුරෙන් ලබා දීම ය.

ජාත්‍යන්තර සමුළු

ජාතික ඒකාබද්ධ සමුළු විද්‍යානුකූලව සකස් කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර ඇත. ජාතික මට්ටමින් විවිධ ක්ෂේත්‍රයන්ට අයත් පුස්තකාල 50 ක එකතුවක් පිළිබඳ තොරතුරු සුවිශේෂ කිරීම මෙහි මුල් අදියරට අයත් වේ.

පුස්තකාල අධ්‍යාපන හා පුහුණු සේවා

පුස්තකාල විද්‍යා තැපැල් මාර්ගික පාඨමාලාව

1991-92 අධ්‍යයන වර්ෂය සඳහා අයදුම්පත් කැඳවීම දැන් අරඹා ඇත.

පිරිවෙන් පුස්තකාලයාධිපති පුහුණු පාඨමාලාව

වයඹ පළාතේ පිරිවෙන් පුස්තකාල භාරකරුවන් 65 දෙනෙකුගේ සහභාගිත්වයෙන් 91.03.30 - 91.04.02 දක්වා සිව් දින පුහුණු පාඨමාලාවක් කුරුණෑගල, මලියදේව විද්‍යාරක්ෂක පිරිවෙනෙහිදී පවත්වන ලදී.

සම්මන්ත්‍රණ

"මන්ද්‍රව්‍ය දුරලමු - පොත් පත් කියවමු" තේමාව යටතේ 1991 02.06 - 07 දෙදින තුළ සම්මන්ත්‍රණ මාලාවක් ජාතික පුස්තකාල ශ්‍රවණාගාරයේදී පවත්වන ලදී. මේ සඳහා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරා ගත් පාසල් 07 ක සිසු සිසුවියන් 300 ක් පමණ සහභාගි විය.

ජාතික පුස්තකාල දේශනමාලා

"ශ්‍රී ලංකාවේ බුද්ධිමය දේපල පනතින් ආරක්ෂණය කරනු ලබන ප්‍රකාශන හිමිකම්" මැයෙන් නීතිඥ මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා 1991 ජනවාරි 23 වන දින ජාතික පුස්තකාල දේශනමාලා අංක 08 දේශනය පවත්වන ලදී. 1991 පෙබරවාරි 26 වන දින පැවැත්වූ දේශනමාලා අංක 09 සඳහා මාතෘකාව වූයේ "Library Development around the world a personal

view" යන්නයි. බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික පුස්තකාල විද්‍යාඥයකු වූ ජේ. ස්ටීවන් පාකර් මහතා දේශකයා විය. "සන්නිවේදනයේදී ශ්‍රව්‍ය දෘශ්‍ය ක්‍රියාවලියේ විද්‍යාත්මක පදනම" මැයෙන් දෙස්තර රාජන් අබේසිංහ මහතා දේශන මාලා අංක 10, 1991 මාර්තු 26 වන දින පවත්වන ලදී.

ඕස්ට්‍රේලියාවේ ඇඩ්ලේඩ් සරසවියේ නූතන ඉතිහාසය පිළිබඳ විශේෂඥයකු වූ ආචාර්ය මයිකල් රොබට්ස් මහතා දේශනමාලා අංක 11 සඳහා ආරාධිතයා විය. "Purse and creed ; The Anti-moor riots of 1915" මැයෙන් 1991 අප්‍රේල් 30 වන දින මෙම දේශනය පවත්වන ලදී. "විශ්ව විද්‍යාල පුස්තකාල පරිපාලනය" මැයෙන් 1991 මැයි 31 වන දින දේශනමාලා අංක 12 පවත්වන ලදී. කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාලයාධිපතිනි සුමනා ජයසූරිය මහත්මිය විසින් මෙම දේශනය පවත්වන ලදී. "සිංහල ශබ්දකෝෂයේ කර්තෘ ආචාර්ය ප්‍රචිඤ්ඤාසාර සන්නස්-ගල මහතා 1991 ජූනි 28 දින පවත්වන ලද දේශන මාලා අංක 13 හි කථිකයා විය. "සිංහල භාෂාවේ ශබ්දකෝෂකරණය" මෙහි මාතෘකාව විය.

පුස්තකාල විද්‍යා සාහිත්‍යය හා ප්‍රකාශන

"A Introduction of Library Administration" ග්‍රන්ථයෙහි සිංහල පරිවර්තනයක් වූ "පුස්තකාල පරිපාලනය පිළිබඳ හැඳින්වීමක්" ග්‍රන්ථය සහ එල්. වනසුන්දර මහත්මිය විසින් සම්පාදනය කරන ලද "A Bibliography of Bibliographies" නමැති ග්‍රන්ථය මුද්‍රණයෙන් පිටවී ඇත. පුස්තකාල සේවයේ යෙදෙන ඔබට මෙම ග්‍රන්ථ ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ පොත් අලෙවිහලෙන් දැන් මිල දී ගත හැක.

ඉදිරියේ එළි දකින ප්‍රකාශන

එස්. ආර්. කෝරාල මහත්මිය විසින් සම්පාදිත "Survey of Social Science Information Centres and users in Sri Lanka" එන්. යූ. යාපා මහතාගේ "පුස්තකාලය හා පරිගණකය", සෞම්‍යා කෝදොම් මහත්මියගේ "Bibliography of Educational Reports on Sri Lanka 1796 - 1986" යන ග්‍රන්ථ දැනට මුද්‍රණයේ පවතී.

විශේෂ අධ්‍යයන වාරිකා

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලයේ පාඨක සේවා හා ප්‍රතිග්‍රහණ අංශයේ සහකාර අධ්‍යක්ෂිකා ජානකී ප්‍රනාන්දු මෙනවිය, ජපානයේ ටෝකියෝ විශ්ව විද්‍යාලයේ පවත්වන ලද "සංවර්ධනය වන රටවල ද්‍රාශ්‍යාබාධිතයන් සඳහා පුස්තකාල සේවා" පිළිබඳ ඉප්ලා ආසියානු කලාපීය සම්මන්ත්‍රණය සඳහා සහභාගි විය. මෙම සම්මන්ත්‍රණය 1991 ජනවාරි 25 සිට 31 වන දින දක්වා පවත්වන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා ජාතික ග්‍රන්ථ නාමාවලි අංශයේ සහකාර පුස්තකාලයාධිපති අමරා නානායක්කාර මහත්මිය, ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිව් සවුත් වෙල්ස් විශ්ව විද්‍යාලයේ පුස්තකාල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය මගින් මෙහෙයවන ලද ග්‍රන්ථ විඥපන සේවා සම්බන්ධ සති හයක කෙටිකාලීන පුහුණු පාඨමාලාවක් හදුරන ලදී. ආසියා හා පැසිෆික් කලාපයේ පුස්තකාලයාධිපතින් සඳහා සංවිධානය කරනු ලබන මෙම පාඨමාලාවේදී විශේෂ අවධානය යොමු වූයේ "සුවිකරණ කටයුතු සඳහා පරිගණක තාක්ෂණය යොදාගැනීම" පිළිබඳවය. මෙම පාඨමාලාව 1991 ජනවාරි 07 සිට 1991 පෙබරවාරි 15 දින දක්වා පැවැත්විණි.

පොත් 636 ක් දෙරට වඩි

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය විසින් දියත් කරනු ලබන පොත් ප්‍රකාශන ආධාර වැඩ පිළිවෙල යටතේ අනුග්‍රහය ලබා ප්‍රකාශනයට පත් කර ඇති පොත් සංඛ්‍යාව 636 ක් වී ඇත. මෙම පොත් සංඛ්‍යාවට සියලුම ක්ෂේත්‍ර යටතේ ලියැවුණු පොත් ඇතුළත් වේ.

විද්‍යා අධ්‍යාපන පෙළ පොත් නැවත මුද්‍රණය වේ

ස්වභාවික බලශක්ති විද්‍යා අධ්‍යාපන පෙළ පොත්වලින් පොත් දෙකක් ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය මගින් මුද්‍රණය කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත. මේ අනුව විද්‍යා අධ්‍යාපන පෙළ අංක 07 — අපේ කුළු බඩු හා ඒවායේ රසායනික ගතිගුණ, එම පෙළෙහිම අංක 08 — පිටගැස්ම යන ග්‍රන්ථ දෙක නැවත මුද්‍රණය කරනු ලැබේ.

පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය — මණ්ඩලීය සාමාජිකයෝ

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ මණ්ඩලීය සාමාජිකයෝ වශයෙන් පහත සඳහන් අය පත් කරනු ලැබ සිටිති.

1. එච්. ඒ. විමලගුණවර්ධන මහතා	— ලේකම්, අධ්‍යාපන සේවා අමාත්‍යාංශය
2. ආචාර්ය විමලා ද සිල්වා මහත්මිය	— කුලපති, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
3. පුජ්‍ය ගලබොධි ඥාණිස්සර නායක ස්වාමීන්වහන්සේ	— විභාගාධිපති, ගංගාරාම විහාරස්ථානය
4. කුමුදු ගුරුගේ මෙනවිය	— ජ්‍යෙෂ්ඨ සහකාර ලේකම් (ප්‍රතිපත්ති), රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශය
5. අමරකීර්ති පලිගපිටිය මහතා	— සහකාර පුස්තකාලාධිපති, ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය
6. කේ. සපුතන්තිරි මහතා	— නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (ආයතන), රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශය
7. එන්. ඩී. එස්. ඒ. සේනාධිර මහතා	— පුස්තකාලාධිපති, ජේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය
8. ඩී. ඩී. කේ. ජගත්සෝම මහතා	— නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, සැලසුම් සම්පාදන හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අමාත්‍යාංශය
9. ලාල් ප්‍රේමනාත් ද මැල් මහතා	— කළමනාකාර, ඇම්. ඩී. ඉන්සේන සමාගම

The Present Situation and the Future Project of Library Services to the Visually Handicapped in Sri Lanka

Miss H. N. J. Fernando

Acting Assistant Director, National Library of Sri Lanka

(Paper presented at the IFLA Asian Seminar on Library Services to the visually handicapped in Developing Countries held in Tokyo University, Japan from 25th - 31st 1991)

Introduction

Sri Lanka is an Island in the Indian Ocean, and is known as the "Pearl of the Indian Ocean." Its total area is 65,610 square Kilometres of which 958 square Kilometres are made up of large inland waters. The country is divided into nine provinces and within these provinces there are twenty five Districts. Map of Sri Lanka showing Districts and main towns comprises Appendix "A".

Sri Lanka has a population of around 16.5 million (1989 estimates); and the population growth rate is 1.3%. The major ethnic group is Sinhalese and the other ethnic groups are Tamils, Moors, Burgher, and so forth. The ethnic composition of the Sri Lankan Population (1981) is as follows:

Sinhalese	74.0%
Sri Lankan Tamils	12.7%
Indian Tamils	5.5%
Moors	7.0%
Others	0.8%

Sinhala, Tamil and English are the main Languages used in Sri Lanka. Sinhala and Tamil are official languages and English is used island wide. The literacy rate of Sri Lanka is approximately 87.2% (1981 census) and it has a relatively well developed education system.

The Blind and Visually Handicapped Population

Although information on physical disability had been collected in 1946 and 1963 censuses, it was not collected in 1971 Census. Department of Census and Statistics in Sri Lanka, re-introduced this subject at the 1981 Census of Population as 1981 has been declared the International year of the disabled persons by the

United Nations and also due to a special request made by the Ministry of Social Services Sri Lanka.

At the 1981 Census of Population and Housing Sri Lanka, the information relevant to physical disabilities had been collected during its Preliminary Census taken from 1st 10th March 1981. Based on this Census the Department of Census and Statistics published a separate publication titled "STATISTICS ON PHYSICALLY DISABLED PERSONS."

Persons unable to read print because of a physical handicap include those who may have a visual impairment, eg. who are totally without sight, or whose visual impairment with correction and regardless of optical measurement, prevents the reading of standard printed material.¹ This can be used as a definition for visually Handicapped. Coverage of physical disabilities at the 1981 census was broader in scope than at the 1946 and 1963 censuses. But it has not considered the number of Visually Handicapped persons. For the purpose of the census only persons who were totally blind were regarded as physically disabled and enumerated as blind. Persons with blindness in one eye or defective sight were not regarded as blind. However, Department of Census and Statistics was able to highlight major characteristics of the Blind person and made a brief comparative analysis with the 1946 and 1963 Census Statistics on the blind (Table 1). Although upto date figures of the blind and visually handicapped are not available, the number of blind persons identified in the 1981 Census was 9,331. According to the 1963 and 1946 Census it was 10,341 and 4,602 respectively.

TABLE I: Blind Persons by Various Characteristics-1946, 1963 and 1981 Censuses

	1946	1963	1981
Number Blind	4,602	10,341	9,331
Rate per 10,000 population	7	10	6.3
Percent blind from			
Birth	22	20	33.0
Percent blind by age 15	58	46	60.8
Percent blind due to	63	49	32.9
disease			
Percent blind aged 60 and over 31		40	34.0

Source : 1981 Census-Statistics of Physically disabled person. Department of Census and Statistics.

1. Francoise Hebert and Wanda Noel, *Copyright and Library Materials for the Handicapped* (Munchen : K. G. Saur, 1982) p. 65.

The incidence of blindness shows a decline from a rate of 10 per 10,000 population in 1963 to 6 per 10,000 in 1981. However, the percentage reported as blind from birth is 33% in 1981 while it was only 20% in 1963. On the other hand the percentage blind due to diseases has declined from 49% in 1963 to 33% in 1981.²

The 1981 census discovered that 8% of the blind were found to be living in an institution and a vast majority of them (84%) were supported by the institution. 92% were found to be living with their families and majority of them (79%) were supported either by their families or by their relatives. Out of these blind persons only 5.8% had employment as their means of livelihood.

The estimated population of the country in 1989 was 16,806,000 and the total number of blind persons in the country was estimated to be around 122,700. Taking into consideration these statistics, visually handicapped persons constitute a small but significant portion of the Sri Lankan Population. However, the existing statistics can be served as a base to estimate the incidence of reading disabilities due to visual impairment in Sri Lanka.

Institutions and Organisations working with and for the Blind and Visually Handicapped in Sri Lanka

In Sri Lanka, the visually handicapped have amongst them little children, children of School-going age, youths, elderly people, the old and infirm, who will fall into the following categories :

- (a) Persons who are totally without sight.
- (b) Persons with blindness one eye.
- (c) Persons with defective sight.
- (d) Persons with limitations of several types.
- (e) Persons with visual impairment due to old age.

The Sri Lanka Government and the Sri Lankan Society at large who are concerned with various categories of infirmities experienced by the unfortunates who suffer, point to the fact that they are equally concerned about the visually handicapped as well. It is very clearly seen how much aid and sponsorship is being afforded by the Government Institutions and the Non-Governmental Organisations is testimony to this fact. Whilst such Institutions and Organisations are actively concerned about the well-being and welfare of the visually handicapped, there are only a few Organisations and Associations as such which provide actual library

services to the visually handicapped. To date even these organisations and Institutions have not accomplished even a little systematically to ameliorate the conditions of the visually handicapped.

Prominent amongst the Social Welfare Institutions which are concerned primarily with the Prevention of Blindness, Visual Impairment and Primary Eye Care are the Globally known Helen Keller International Sri Lanka, Sarvodaya National Movement and the Sri Lanka Council for the Blind. Helen Keller International Sri Lanka in collaboration with the Sri Lankan Government, since 1983 has been working closely with the Ministry of Health Sri Lanka in a primary Eye Care Programme and a cataract surgery programme. The Sri Lanka Sarvodaya National Movement, in conjunction with the Christoffel Blinden Mission of the Federal Republic of Germany conducted Educational Programmes to prevent blindness and assist the blind people to seek medical help in time. Eye Clinics are held with the assistance of the Field Health Officers and the Medical Officers of the Government Hospitals in Sri Lanka. Sri Lanka Council for the blind helps in a useful way by holding mobile eye camps in various parts of the country.

Co related to the above Institutions are the community based Rehabilitation of the Blind, Employment, Self Employment and Vocational Training Projects. Trained officers of Sarvodaya Movement locate blind individuals in the community, identify the type of visual impairment each has, and then give them a practical training in counselling for family members, orientation and mobility training, living skills and vocational training. Under the rehabilitation programme of the Sri Lanka Council for the Blind, Orientation and Mobility Training are given to those who become blind all of a sudden. Council provides assistance to the blind for self employment such as textile weaving.

Swedish Organisation of Handicapped International Aid Foundation SHIA was introduced to Sri Lanka in 1985. This foundation is mainly catering to age group of 16—35. It provides vocational Training fits the visually handicapped for self employment and open employment. After the training SHIA tries to place the handicapped persons in open employment or self employment to give them the opportunity to be equal members of society through employment.

2. *Statistics on physically disabled persons* (Colombo: Department of Census and Statistics, 1981) p. ii.

Also catering to the blind and visually Handicapped children of Sri Lanka are the special education unit of the Ministry of Education, the Special Education Centre of the National Institute of Education at Maharagama and the special education section of the Teacher Training College at Maharagama. The above mentioned Institutions come under the Ministry of Education Sri Lanka.

The special education Unit of the Ministry of Education assists special schools for the blind and sets up integrated classes in regular schools for visually impaired children. The production of school text books in Sinhala Tamil and English braille is being carried at the braille printing press at Maharagama and distributed to every one of the school going blind children. The services of foreign experts with a special knowledge of the visually handicapped are obtained in order to uplift the education of the visually impaired children.

The special Education Centre of the National Institute of Education assists the school system to meet the needs of the children with special Education needs such as defects with sight, hearing, speech and learning. This centre carries out programmes such as adapted curricular specially designed curricular and different curricular which are required to provide effective education to meet the needs of children with special education needs.

The Training of teachers for the teaching of Blind children was started at the Maharagama Teacher Training College in 1970. Its a two year course which trains about 20 teachers per year.

Both the Ministry of Social Welfare and Rehabilitation and the Department of Social Services devote a large part of their activities to the resuscitation of the blind and visually handicapped in Sri Lanka. Helping special schools and homes for the blind organisations and societies working for the benefit of the blind provide spectacles to the needy, provisions for duty free entry for the articles imported directly by Institutions or organisations concerned with the education of or assistance to the blind and arrange Visas for foreign experts to visit Sri Lanka for consultation and advisory purposes in the area of special education.

Sri Lanka Federation for the visually handicapped is a non-governmental organisation established in 1974. This federation consists only of blind people and the sighted persons can become members in an advisory

capacity. They can be either ordinary members or life members of the federation without voting rights. At present there are approximately 3,000 members in this Federation.

Like other countries, blind and visually handicapped people in Sri Lanka are very keen on upgrading their living standards. They want to take an active role in the Society in which they live. The Federations main purpose is to work for the social equality and social justification of the blind and visually handicapped in Sri Lanka. This Federation strives to maintain an equal status with the sighted people in order to enjoy opportunities where education, employment, vocational training and rehabilitation according to the abilities of the blind and visually handicapped.

The Institutions involved in Library Services to the blind and Visually Handicapped are the Sri Lanka Council for the blind, Colombo Public Library and School for the blind at Ratmalana.

The Sri Lanka Council for the Blind maintains a small Braille Library and a Talking Book Library. These two Libraries are housed in the Council building. The Braille Library consists of nearly 2,500 Braille Books and Periodicals. Most of these are English Braille Books acquired as donations from foreign countries. Approximately 500 Sinhala Braille Books and Periodicals are reproductions of the original materials published in Sri Lanka. The Braille books and periodicals are not catalogued and classified. The talking book library mainly comprises of Talking Books and Cassettes. Master Transcriptions are made from printed novels, short stories, translations and educational books into audio cassette tapes. At present the Talking Book library has 300 Sinhala, 50 English and 05 Tamil audio cassettes comprising of Novels, Short stories, translations and educational books.

Tape-Recorders, 10,000 Blank Cassette pieces, cassette to cassette printers and studio facilities for recordings have been received as gifts from the Finalnd Embassy.

Fourteen (14) Blind Undergraduates from three Sri Lankan Universities use the talking book library at present. Copies from the master cassette pieces relevant to their academic purposes are provided to these undergraduates upon request. Blind and Visually impaired students studying in the higher level classes often use the councils library specially when they are

preparing for the government exams. The council lends braille books to the school for the blind at Ratmalana, under the Inter Library Lending system.

With the aim of providing library services to the blind and visually handicapped, the Colombo Public Library established a separate section in 1981 comprising of Braille and Talking Books. The total number of braille books are 249. This includes 06 English fiction, 133 English non-fiction, 86 Sinhala fiction and 24 Sinhala non-fiction Braille books. The non-fiction braille books are of different subjects such as Science, Mathematics, Economics, Geography, Buddhism, Law Literature, Sociology, Linguistics, Mass communication and so forth. These books are catalogued and classified. There are approximately 240 talking books. Unfortunately at present these cannot be used as the spare parts are not available for the talking book machine, and no repairs could be effected. Therefore the Colombo Public Library had to do away with the talking books.

No charges are levied by the Colombo Public Library from blind and visually handicapped persons by way of membership, Renewals, and fines. Braille Books are lent to the blind and the visually impaired readers. They use the audio-visual section of the Colombo Public Library for listening into music and dialogues in films.

Material and equipment for the section of the visually handicapped of the Colombo Public Library are donated by the Sri Lanka Council for the Blind.

The Deaf and Blind school at Ratmalana has a fairly large braille library consisting of approximately 4,000 braille books and periodicals, in both English and Sinhala. The braille books and periodicals in English have been received as gifts from countries such as Japan, Canada, Australia, United Kingdom and India. The World Book Encyclopedia in braille is much used by the students and teachers for reference purposes. Braille Books and periodicals in Sinhala have all being printed and published in Sri Lanka.

By and large when one takes into consideration the strides made by the aforesaid subjects dealt with, one can see very plainly that Library Services is a vital subject that has not been given sufficient thought to for the sake of ameliorating the lives of the blind and visually handicapped.

National Library of Sri Lanka and its future Project of Library Services to the Blind and Visually Handicapped in Sri Lanka

A high priority was given in Sri Lanka's Educational Programme of the 60's for the creation of a Library Authority for Planning, and developing Library Services on a national scale. The Sri Lanka National Library Services Board was set up in 1970, by the Act No. 17 of the Parliament of Sri Lanka, as a statutory agency under the Minister of Education. The establishment and maintenance of the National Library of Sri Lanka is one of the main responsibilities of this Board.

The National Library of Sri Lanka was opened to the Nation on the 27th of April 1990. To take leadership in the Planning of Country's Library Services is one of the basic functions of the National Library. Based on the present status of the Country's Library Services and the internationally recognised National Library functions, National Library of Sri Lanka has identified its main functions at present.

"Library Services for the Blind and the Handicapped" is one of the main functions of the National Library, which is being treated as a matter of high priority. As soon after the opening of the National Library, a separate unit was created to work for the Blind and Handicapped in Sri Lanka. This Section is named as **SECTION OF LIBRARY SERVICES FOR THE BLIND AND THE HANDICAPPED**, and it is a sub division of the Library's Reader Services.

Taking into consideration the prevailing situation in the Country, relevant to the Library Services for the Blind and Visually Handicapped, National Library has realised that the Library Services for the blind and visually Handicapped is a lacking area to which much attention and care should be paid.

The Library Services for the Blind and Visually Handicapped Project was launched by the National library of Sri Lanka in June, 1990 with the aim of providing Library Services on a national scale for the blind and visually handicapped persons. A preliminary survey was carried out in order to identify the existing schools for the Blind, Governmental and Non-Governmental Institutions and Organisations working with and for the blind and visually handicapped, and Institutions of blind and visually handicapped inmates in Sri Lanka. It was a very successful effect. Lists of the above mentioned comprise appendices B, C, D and E respectively.

After identifying the existing institutions, interviews were conducted with the authority to procure more current information on the present situation of the Library Services concerning the blind and Visually handicapped. The Cooperation extended by the authority to this venture is greatly appreciated. Valuable suggestions came from them. What should we do to promote library services designed to meet the needs of the blind and visually handicapped in Sri Lanka.

Future Project

Plans made for future implementation are manifold and are as follows :

Formation of a working group to layout plans concerning the Development of Library Services for the Blind and Visually Handicapped in Sri Lanka. This working group will comprise representatives from the Governmental and Non Governmental Institutions and Organisations working with and for the Blind and Visually Handicapped in Sri Lanka and Heads of two leading special schools for the blind.

It is essential to have a concrete estimate of the number of persons unable to read print because of a visual impairment, as at the 1981 population census and the 1989 estimates considered only persons who were totally blind. To provide an effective Library Service to the visually handicapped in Sri Lanka, it is necessary to determine the number of persons unable to read print because of a visual impairment, and to analyse and categorise the causes of such handicaps. For this purpose National Library of Sri Lanka has also thought of conducting a survey of blind and visually handicapped in Sri Lanka. National Library is planning to conduct this survey in collaboration with the Provincial Ministries of Rehabilitation and Social Welfare and the Provincial Ministries of Education. This decentralised system will vouch for an approximate estimate of the blind and visually impaired school-going children and the rest of the population at large.

Production of special reading material for the blind and visually handicapped in Sri Lanka is an area which requires immediate attention. Visually handicapped persons need to have information transcribed into another medium which they can use easily. The alternative media commonly used by the blind and visually handicapped include, Braille, large print and audio tapes.

It is a salient responsibility of a Government to see to the provision of special Reading material for Forlorn individuals such as Blind and the visually impaired.

Such benefits would take the form of providing them with Braille, Large Print and Audiotapes.

Just as individuals who are sighted have a great liking to read books, the Blind and the visually handicapped also have the same desire. However the blind and the visually handicapped in Sri Lanka have a lot of obstacles in the form of having reading material in Sinhala and Tamil not being transcribed into Braille and Large Print according to their needs. The Braille printing press at Maharagama, that comes under the Ministry of Education Sri Lanka printed and published 9,500 copies of school text books in Braille under 85 titles since 1985. These books are used by Visually impaired Children from Grade I to Grade XIII. The Sinhala translation of the "Nemeth Code" was also published and was made available to the teachers of visually impaired children.

In addition to the Text books in Sinhala and Tamil, the blind and visually handicapped persons in Sri Lanka prefer to have useful printed matter in Sinhala and Tamil braille and large print. A regrettable fact is that such useful reading material like Ready reference books related to different subjects, Periodicals, Journals, Novels Short Stories, Translations, Dictionary and above all Newspapers in Sinhala and Tamil Braille and large print are not easily available in Sri Lanka. Although we receive a large quantity of books and periodicals from abroad in English Braille, due to lack of a knowledge in English the blind and visually handicapped find it near impossible to relish such material. Owing to the shortage of Sinhala and Tamil Braille and Large Print reading matter, the Blind and the Visually Handicapped in Sri Lanka feel desperate in their search to quench the thirst for Light reading material such as Novels, Short Stories, News Papers and so forth.

In an effort to solve this sad state of affairs, the National Library of Sri Lanka has decided to include a programme of ameliorating these conditions of the blind and the visually handicapped by seeing to the production of Braille Books in Sinhala and Tamil.

Individuals whose sight is generally weak, and individuals who are partially sighted need large Print Books. In this connection, although there is a large number of such books in the English medium there is a deficiency of Large Print Books in the Sinhala and Tamil media. It can even be said that there is, if at all, a negligible quantity. If this pressing need can be fulfilled by having Large Print Books in Sinhala and Tamil

for the visually handicapped who lack a knowledge of English, the service rendered would be of inestimable help.

Those individuals who are partially sighted and those whose sight is weak, would prefer to read Large Print Books to reading in Braille. It is a sad plight to observe in Sri Lanka, the school going children who are partially blind and those who possess having weak eye sight becoming dropouts. The reason is obvious. They dislike learning Braille, and also because they lack Large Print Books in Sinhala and Tamil.

Owing to this discrepancy the National Library of Sri Lanka hopes to include in its future planning the Production of Large Print Books.

The National Library of Sri Lanka earnestly desires to have a well equipped studio for recording and cassette to cassette printers, for the Production of audio tapes, to satisfy the special needs of the blind and visually handicapped individuals, who could not and would never read braille. The blind individuals who can read braille even prefer to have novels, short stories, and documents required to support educational, vocational and professional endeavours in recorded form. Production of audio tapes is an important area to which much attention should be paid.

Another future hope of the National Library of Sri Lanka is to have both a Braille Library and a Talking Book Library, to be located in its own building on the Ground Floor.

REFERENCES

Amarasinghe, N.

The Development of Library Services in Sri Lanka : Paper submitted to the IFLA/Unesco Pre-Session Seminar Belgium 30th August—4th September 1977. Colombo: Ceylon National Library Services Board, 1977.

Annual Services Report 01.04.1988—31.03.1989 Moratuwa: Lanka Jathika Sarvodaya Shramadana Sangamaya, 1989.

Ceylon National Library Services Board Act No. 17, 1970 Colombo: Department of Government Printing, 1970.

Hebert, Francoise

Copyright and library materials for the handicapped a study prepared for the International Federation of Library Associations and Institutions; by Francoise Hebert and Wanda Noel Munchen : K. G. Saur, 1982.

Jayawardene, M. D. H.

Public Library Services for the Visually Handicapped, p. 97—105. In Treasures of Knowledge, ed. by Ishvari Corea Colombo : Colombo Municipal Council, 1985.

Libraries usually build up their collections by acquiring material purchasing from publishers and receiving as gifts and donations. This situation is entirely different from the building up of a collection for a Library for the blind and visually handicapped. In Sri Lanka the publishing industry is not producing Braille, Large Print or audio tapes in Large quantities. Due to this reason the Libraries wishing to serve the blind and visually handicapped readers face the problem of acquiring material in special media. Therefore, these types of libraries have often had to produce special media materials on their own.

In order to build up a Collection of Braille literature for the Blind, to be housed in the National Library, its authorities hope to acquire Braille material published in Sri Lanka and applicable braille matter published in foreign countries. In addition to this, the National Library of Sri Lanka has in mind the acquisition of Braille Reference material whatever not available in Sri Lanka.

In regard to the Talking Book Library the same procedure will be followed by the National Library of Sri Lanka as in the case of the Braille Library.

If and when all these proposals and suggestions stated in this paper are considered, accepted, approved and implemented it would hardly be necessary to dwell upon the tremendous benefits that would accrue to the unfortunate Blind and visually handicapped in Sri Lanka, to make their lives rosy and bright and look forward to a Future of Hope.

Library Services for the Blind and Physically Handicapped: an International approach; ed. by Frank Kurt Cylke. München: K. G. Saur, 1979.

Main Functions of the Special Education Centre (a pamphlet) Maharagama : National Institute of Education.

Population Statistics of Sri Lanka Colombo: Population Information Centre, 1990.

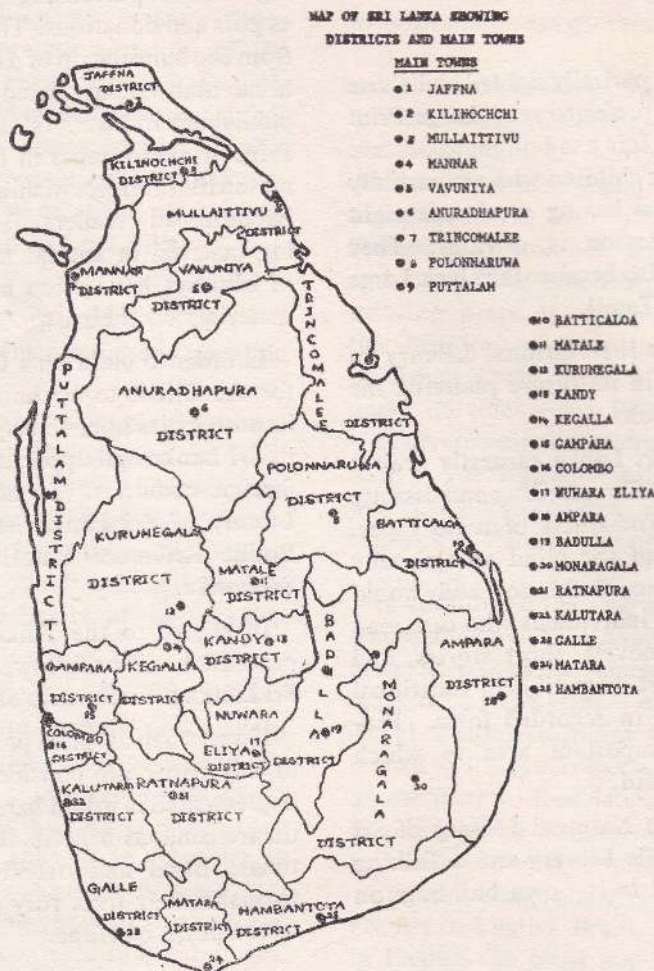
Semi-Annual Report for the Period January to June 1989 Colombo: Helen Keller International Sri Lanka, 1989.

Special Education News Letter Vol. 1, No. 01 June 1990.

Sri Lanka Council for the Blind a Voluntary Organisation you must know—Colombo: The Sri Lanka Council for the Blind.

Statistics on Physically Disabled Persons—Colombo: Department of Census and Statistics, 1981.

Vocational Training and Employment/Self Employment for Handicapped in the Age of about 16-35 years. (A Brochure) Colombo: SHIA Foundation, 1986.

APPENDIX "B"

**SPECIAL SCHOOLS FOR THE BLIND
CHILDREN IN SRI LANKA**

BLIND AND DEAF SCHOOL

Bandaranayaka Mawatha,
New Town,
Anuradhapura.

BLIND AND DEAF SCHOOL SENKADAGALA

Dodamwala,
Kandy.

BLIND AND DEAF SCHOOL

Polonmaruwa,
Tangalle.

NAFIELD BLIND AND DEAF SCHOOL

Kaithadi,
Jaffna.

ROHANA BLIND AND DEAF SCHOOL

Welegoda,
Matara.

SAMBODHI BLIND AND DEAF SCHOOL

Gilcroft Estate,
Kiribathavila,
Baddegama.

SAMBODHI BLIND AND DEAF SCHOOL

Kotapola,
Wehalla.

SANDAGALA BLIND AND DEAF SCHOOL

Uhumeeya,
Kurunegala.

SCHOOL FOR THE BLIND

No. 521,
Galle Road,
Ratmalana.

SIVIRAJA BLIND AND DEAF SCHOOL

Mahawewa.

SRI CHANDRASEKERA BLIND AND DEAF SCHOOL

Horetuduwa,
Moratuwa.

SRI SUDARSHI BLIND AND DEAF SCHOOL

Ella,
Udatubalwala.

ST. JOSEPH BLIND AND DEAF SCHOOL

Ragama.

YASODARA BLIND AND DEAF SCHOOL

Miriswatta,
Balangoda.

APPENDIX "C"

GOVERNMENTAL INSTITUTIONS WORKING FOR THE BLIND AND VISUALLY HANDICAPPED IN SRI LANKA

COLOMBO PUBLIC LIBRARY

Sir Marcus Fernando Mawatha,
Colombo 07.
Telephone : 695156, 691968
Contact Person : Mr. M. D. H. Jayawardena,
Chief Librarian

MINISTRY OF EDUCATION—SPECIAL EDUCATION UNIT

"Isurupaya",
Sri Jayawardenapura Kotte,
Battaramulla.
Telephone : 564839
Contact Person : Mr. Lionel Perera

MINISTRY OF REHABILITATION, RECONSTRUCTION AND SOCIAL WELFARE

No. 1, Alfred House Gardens,
Colombo 03.
Telephone : 34262, 34263
Contact Person : Mr. C. Silva, State Secretary.

NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION SPECIAL EDUCATION CENTRE

Maharagama.
Telephone : 550202, 550207
Contact Person : Mr. B. L. Rajapakse,
Director,
Special Education Department.

SOCIAL SERVICES DEPARTMENT

98, D. S. Senanayake Mawatha,
Colombo 08.
Telephone : 686200, 686201
Contact Person : Mr. T. Basnayake,
Assistant Director.

TEACHER TRAINING COLLEGE, SPECIAL EDUCATION UNIT

Maharagama.
Telephone : 550202
Contact Person : Principal,
Teacher Training College.

APPENDIX "D"

NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS WORKING FOR THE BLIND AND VISUALLY HANDICAPPED IN SRI LANKA

HEIEN KELLER INTERNATIONAL SRI LANKA

7, Rajawatte Terrace,
Sieble Avenue, Colombo 05.
Telephone : 552441
Contact Person : Dr. Tilak Munasinghe,
Country Director.

LANKA SARVODAYA NATIONAL MOVEMENT

Head Quarters,
"Damsak Mandira",
98, Rawathawatte Road,
Moratuwa.
Telephone : 505255, 507159
Contact Person : Mr. H. V. Perera,
National Co-ordinator,
Community Based Rehabilitation Programme

SRI LANKA COUNCIL FOR THE BLIND

No. 74 A,
Church Street, Colombo 2.
Telephone : 29564
Contact Person : Dr. K. L. Alagiyawanna,
Mr. G. Wickramasooriya.

SRI LANKA FEDERATION FOR THE VISUALLY HANDICAPPED

No. 74 A,
Church Street, Colombo 2.
Telephone : 29564
Contact Person : Mr. K. V. Devadasa.

SWEDISH ORGANISATION OF HANDICAPPED INTERNATIONAL

AID FOUNDATION (SHIA) SRI LANKA

22, Visaka Road, Colombo 04.
Telephone : 588121, 588984
Contact Person : Ole Steen Anderson,
Resident Representative, SHIA Sri Lanka.

APPENDIX "E"

INSTITUTIONS OF BLIND AND VISUALLY HANDICAPPED INMATES IN SRI LANKA

ALOKA BLIND WOMEN REHABILITATION INSTITUTE

400/1,
Bauddhaloka Mawatha, Colombo 07.

SARANA BLIND ELDERS HOME

Godavaya,
Dehigahalanda,
Ambalantota.

ශ්‍රී ලංකාවේ බුද්ධිමය දේපල පනතින් ආරක්ෂණය කරනු ලබන ප්‍රකාශන හිමිකම්

නීතිවේදී මහින්ද රාජපක්ෂ

පෙරවදන

මුල් කාලයේ පුද්ගලයකු සතු දේපල යන අදහසෙහි ගැබ්ව තිබුනේ ඉඩම්, මුදල්, ලෝහ වැනි ස්පර්ශ කළ හැකි ද්‍රව්‍යමය දේවල් මතය. නමුත් ශිෂ්ටාචාරයේ වර්ධනය සහ සමාජයේ අවශ්‍යතා සංකීර්ණවත් වීම හේතු කොට ගෙන යමකු සතු දේපල යන සංකල්පයට ආර්ථික හිමිකම් වැනි සංකල්පයන්ද ක්‍රමයෙන් ඇතුළත් වන්නට විය. මෙම සංකල්පයන් වර්ධනය වූයේ භෞතිකමය දේපලවල වටිනාකම මුදලකින් අගය කළ හැක්කාසේම, මෙම අයිතිවාසිකම්ද මුදලකින් අගය කිරීමට හා තක්සේරු කිරීමට හැකිවීම නිසාය.

මේ නිසා බුද්ධිමය හා නිර්මාණ ශක්තිය උපයෝගීකරණයෙන් බිහිවන්නා වූ කෘතීන්ද භෞතික දේපල මෙන් හිමිව උරුම විය හැකි දේපලක් යේ නෛතික වශයෙන් පිළිගැනීමක් ඇති විය.

බොහෝ නීති පද්ධතීන් මෙන් ප්‍රකාශන හිමිකම් සංකල්පයද රෝම සමය කරා දිවෙයි. නමුත් ප්‍රථමයෙන්ම ලෝකයේ ප්‍රකාශන හිමිකම් පිළිබඳව ව්‍යවස්ථාව බිහිවූයේ 1709 දී එංගලන්තයේ ඇන් රැපින් විසින් පනවන ලද ආඥා පනතිනි. එවකට මෙම නීති පද්ධතියට මුල් වූයේ පොතක බහු පිටපත් කරණයේ දී ඇතිවන අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වළක්වාලීමයි. වෙනත් වචනවලින් කිවහොත් ප්‍රකාශන නීතිය බිහිවූයේ ග්‍රන්ථකරණය තුළිනි. මීට හේතුව වර්තමානයේ ප්‍රකාශන හිමිකම්වලට බලපාන ප්‍රති පිටපත් කරණයට අදාළ වන්නා වූ සෙසු මාධ්‍ය ඒ කාලයේ වර්ධනයට හා ව්‍යාප්තව නොතිබීම නිසාය.

ප්‍රකාශන හිමිකම් නීතිය මුලින්ම එංගලන්තයේ බිහිවූයේ කතුවරයාටත් වඩා ප්‍රකාශකයාගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමේ කෝණමානයෙනි. ක්‍රමවත් නීති පද්ධතියක් ගොඩ නැගී නොතිබුණ අවධියකදී මුද්‍රිත පිටපතක අනවසර මුද්‍රණ බිහිවීම නිසා ඇතිවූ අසාධාරණ තරඟකාරිත්වය වළක්වා, පොතක ප්‍රකාශනයට පත්කළ ව්‍යවසායකයන්ට ඔහු විසින් නෛතිකව නිෂ්පාදනය කරන ලද කෘතිවලට ආරක්ෂණය සලසා එමගින් ඔහුට ලාභ ලැබීමට හිමිකම සැලසීම මුල් ප්‍රකාශන හිමිකම් ව්‍යවස්ථාවේ අපේක්ෂාව විය. අනවසරික කෘති නිෂ්පාදනය වැළැක්වීමෙන් ආවසරික පිටපත් අලෙවියක් ඇතිවන නිසා එමගින් කතුවරයාට ආර්ථික ඵලදායිත්වයක් මෙයින් තහවුරු විය.

යුරෝපා මහාද්වීපික රටවල කර්තව්‍යවේදීවත්, එංගලන්තය හා ඇමරිකානු රටවල ප්‍රකාශකවාදීවත් වර්ධනය වූ ප්‍රකාශන හිමිකම් සංකල්පය, 20 වන ශත වර්ෂයේ බිහිවී වර්ධනය වූ කෘති ප්‍රති නිෂ්පාදනය සඳහා වූ නූතන මාධ්‍ය දියුණුව හා අදහස් ප්‍රකාශයට ශ්‍රාව්‍ය හා දෘෂ්‍ය නව විධි බිහිවීම නිසාත් වඩාත් පුළුල්ව ඇත. මේ නිසා ප්‍රකාශන හිමිකම් නීතියේ ආරක්ෂණ විෂය පථයෙහි ආරක්ෂිත කෘතිය යන්නට කුමණ ආකාරයක හෝ ශාස්ත්‍රීය, කලාත්මක හෝ විද්‍යාත්මක ක්ෂේත්‍රයේ නිර්මාණයන් අයත් වෙයි.

ආරක්ෂණයේ පදනම

වර්තමානයේ බුද්ධිමය නිර්මාණයක ආරක්ෂණයට පදනම් වන්නාවූ සාධක කිහිපයක් වෙයි.

1. නිර්මාණාත්මක කෘතියක අයිතිය වෙනත් භෞතික දේපලක් මෙන් නිර්මාතෘවරයා සතුව තිබිය යුතුය යන පදනම මින් ප්‍රධාන තැන ගනී.
2. කතුවරයාගේ කෘතියක් වනාහි ඔහුගේ පෞද්ගලික සිතුවම්වල පෞද්ගලික ප්‍රකාශනයකි. එහෙයින් එයට ගෞරව්‍යත්වතාව සලකනු ලැබීමට ඔහුට හිමිකමක් ඇත්තේ ය. මෙයින් අදහස් වනුයේ තමාගේ කෘතිය ප්‍රති නිෂ්පාදනය කළ යුත්තේ කෙසේ ද? කොයි ආකාරයෙන් ද? කඩුරුන් විසින් ද? යන්න තීරණය කිරීමට අයිතියක් කර්තෘට ඇති බවයි.
3. කතුවරයෙකුට තමාගේ කෘතිය පරිහරණයේදී යමෙකු විසින් විකෘතියක් හෝ විවිද්දත්වයක් කරන්නේ නම් එයට විරුද්ධත්වය පෑම, වළක්වාලීම හා එයින් සිදුවූ පාඩුවට වන්දි අය කර ගැනීමට හිමිකමක් ඇත්තේ ය.
4. කෘතියක ප්‍රති නිෂ්පාදනය හා පරිහරණය නිසා ආර්ථිකමය ලාභ ලැබීමට අයිතියක්ද කර්තෘ වරයාට ඇත්තේ ය.
5. තම කෘතියට ආරක්ෂණය ලැබීම හා ආර්ථික ලාභ ලැබීම නිසා කතුවරයෙකු නව නිර්මාණයක් කිරීමට උනන්දු කරවයි.
6. විශේෂයෙන් දියුණු රටවල නිර්මාණාත්මක කෘති පරිහරණය කරනු සඳහා ජනතාවට ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ ව්‍යවසායකයන්ගේ උත්සාහය නිසාය. එම ව්‍යවසායකයන් ආයෝජනයට පෙළඹෙනුයේ ඔවුන් විසින් ආයෝජනය කර නිෂ්පාදනය කරනු ලබන කෘති, වෙනත් අය විසින් අනවසරික ප්‍රති නිෂ්පාදනය මගින් එම ව්‍යවසායකයාගේ හා කර්තෘ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය නොවන්නේ නම් පමණි.

ලාංකික ඓතිහාසික පදනම

ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම නීතිය මැනක් වනතුරු ක්‍රියාත්මක වූයේ 1911 එංගලන්තයේ ප්‍රකාශන හිමිකම් නීති මාලාව පදනම් කරගෙනය. අප රටේ ප්‍රකාශන හිමිකම් නීතිය පිළිබඳ පනතක් ඇති කරන්නට මුලින්ම උත්සාහ දරන ලද්දේ 1970 මුල් දශකයේදී වෙළඳ අමාත්‍යව සිටි ඩී. බී. ඉලංගරත්න මැතිතුමන් විසිනි. ගත් කතුවරයෙක් හා නාට්‍ය ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ අයෙකු වශයෙන් එතුමාගේ සම්බන්ධතාව මේ කාර්යයෙහිලා විශේෂයෙන් බලපෑවාට අනුමානයක් නැත. ඒ සඳහා මූලිකව කටයුතු කළේ දක්ෂ නීතිවේදියෙක් හා එවකට වෙළඳ අමාත්‍යාංශයට සම්බන්ධව ක්‍රියා කළ දූතාට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ විනිශ්චයකාර ඒ. ආර්. බී. අමරසිංහ මැතිතුමන් ය. එම කෙටුම්පත් පනත මැතිසභයට ඉදිරිපත් කිරීමට පෙර රජයේ වෙනසක් ඇතිවීම නිසා 1979 දී එවකට වෙළඳ ඇමතිවරයාව සිටි ලලිත් ඇතුලත් මුදලි මහතා විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ බුද්ධිමය දේපල පනත පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. බුද්ධිමය නිර්මාණයක මෙන්ම පාර්ලිමේන්තු පනතකදීත් එහි අපේක්ෂාවන් හා පරාමාර්ථ සමහර විට එය ඉදිරිපත් කරන ලද පසුබිමින් විග්‍රහ කර බැලීම වැදගත් වෙයි. එවකට වෙළඳ ඇමතිවරයා මේ පනත පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරමින් පහත සඳහන් අයුරින් ප්‍රකාශ කර ඇත.

මෙය මේ රටේ වාණිජමය නීති නූතන යුගයට ගෙන යාමට අප විසින් ක්‍රියාත්මක කරන වැඩ සටහනේ කොටසකි. අපගේ නෛතික ව්‍යුහය කළකරය කරම් පැරණිව නූතන සංවර්ධනයට අනුකූල නොවන සේ තිබෙන්නේ නම් අපේ ආර්ථිකය දියුණු කළ යුතුයි. ආයාත හා නිර්මාණ වැඩිකළ යුතු යයි අප විසින් කථා කිරීමෙන් වැඩි ප්‍රයෝජනයක් නොවනු ඇත.

මෙම විග්‍රහයෙන් බලන කළ පෙනී යන්නේ ලංකාවේ බුද්ධිමය දේපල පනත වාණිජමය දියුණුව උදෙසා ගන්නා ලද පියවරක් බවයි. මා මෙසේ කියන්නේ ඔබද දන්නා පරිදි බුද්ධිමය දේපල නීති සංග්‍රහයෙහි ප්‍රකාශන හිමිකම්වලට අමතරව කාර්මික සැලසුම්, ජෛවත්ව බලපත්‍ර, වෙළඳ ලකුණු, ව්‍යාපාර නාම හා අයාධාරණ තරඟ පිළිබඳව නීති අන්තර්ගතව ඇති නිසාය. එපමණක් ද නොව වගන්ති 192 ක් අන්තර්ගත මෙම පනතේ ප්‍රකාශන හිමිකම් ක්ෂේත්‍රයට අදාළ වගන්ති ඇත්තේ 20 ක් පමණි. නවද ප්‍රකාශන හිමිකමට හැර සෙසු කාර්යයන් සඳහා රජයේ නිලධාරීන් පත් කිරීමට මෙම පනතේ විධි විධාන ඇතත්, ප්‍රකාශන හිමිකම්වලට අදාළව වග කිවයුතු නිලධාරීන් පත්කිරීමේ විධිවිධාන පනතෙහි නැත. අනිත් අතට දේශීය කතුවරුන් ආරක්ෂා කිරීමට කැපවී ඇත්තාවූ මලයාසියාව වැනි රටවල එබඳු නිලධාරීන් පත්කිරීමට පමණක් නොව උල්ලංඝනයට විරුද්ධව රජය මගින් නඩු පැවරීමෙන් දිළිඳු ප්‍රකාශන හිමිකම් ඇත්තා වූ අය ආරක්ෂණයට ආධාර ලබාදීමට ද විධිවිධාන සලසා ඇත.

1979 පනවන ලද පනත සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් සඳහා ජාත්‍යන්තර බුද්ධිමය දේපල සංවිධානය මගින් සකස් කරන ලද ආදර්ශ නීතියේ අනුවර්තනයකි. අප කවුරුත් දන්නා

පරිදි විශේෂයෙන් සංවර්ධනය වූ රටවල වෙළඳ ලකුණු ජෛවත්ව සලකුණු වැනි ඒවා සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල නිෂ්පාදකයන් විසින් අනුගමය කොට සංවර්ධනය වූ රටවල නිෂ්පාදකයන්ට වන්නා වූ තරඟකාරීත්වයක් වළක්වා, ලිමට බොහෝ විට ඔවුනට අවශ්‍ය වේ. විදේශීය ආයෝජන යන් ඇද ගැනීමට යන්න දැරූ අවධියේ බහු ජාතික සමාගම්වල සිත් දිනාගැනීමට මෙබඳු නීති උපකාරී වෙයි. මෙම පනත එබඳු වාතාවරණයක දී ඉදිරිපත් කරන ලද්දකි. එපමණක් ද නොව මෙම බුද්ධිමය දේපල සංවිධානය සැකසූ ආදර්ශ නීති මාලාව සම්මත කල මුල්ම රටවල් කීපයෙන් එකකි ශ්‍රී ලංකාව.

ශ්‍රී ලංකාවේ දූතාට පනවා ඇති 1979 අංක 52 දරන බුද්ධිමය දේපල පනත දෙය විග්‍රහාත්මකව බැලිය යුත්තේ මෙම ඓතිහාසික පදනම තුළ සිටය. ඉහතින් දක් වූ කරුණුවලින් යම් කිසිවෙකුට හෝ ක්‍රියා කලාපයකට අවලංගු කර අදහස් නොකරන ලද අතර මෙම ඓතිහාසික පදනම බුද්ධිමත්ව නොබලා පනතේ අන්තර්ගතයන් විග්‍රහ කිරීම අපහසුවෙයි.

මුල් කෘති

මුල් ශාස්ත්‍රීයමය කලාත්මක හා විද්‍යාත්මක කෘතිවල කර්තෘන්ට සිය කෘති ආරක්ෂාකර ගැනීමට මේ පනතින් හිමිකම් ලබා දී ඇත. ආරක්ෂණයෙන් ලැබෙන ශාස්ත්‍රීයමය, කලාත්මක හා විද්‍යාත්මක කෘතියන්ට පොත්, පත්‍රිකා දේශන, නාට්‍ය, සංගීත රචනා නාභ්‍ය, විද්‍යාත්මක කෘති, චිත්‍ර, කැටයම්, ලිපි, මුද්‍රණ, විචිත්‍ර ගෙත්තම්, සිතියම් හා භූලක්ෂණ, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය හා විද්‍යා නිර්මාණ ද ඇතුළත් වෙයි. මෙම ආරක්ෂණ යෙහි විශේෂ ලක්ෂණ නම් කෘතිවල ගුණය හෝ නිර්මාණයේ කාර්ය ගැන නොතකා ආරක්ෂණය සලසා දීමයි.

ව්‍යුත්පන්න කෘති

මුල් කෘති ගණයට ව්‍යුත්පන්න කෘති ද අයත් වේ. ව්‍යුත්පන්න කෘති වශයෙන් විග්‍රහ කර ඇත්තේ—

- (අ) කෘතියක පරිවර්තනය, අනුවර්තන, සංයෝජන හා වෙනත් පරිණාමන.
- (ආ) අඩංගු කරුණු තෝරා ගැනීම හා එකලස් කිරීම නිසා බුද්ධිමය නිර්මාණ බවට පත්වන විශ්ව කෝෂ, ගද්‍ය, පද්‍ය සංග්‍රහ.
- (ඇ) ශ්‍රී ලංකා ජනප්‍රවාදවලින් ව්‍යුත්පන්න කෘති.

එසේවුවත් ව්‍යුත්පන්න කෘතිවලට ආරක්ෂණය සැලසෙන්නේ මෙම කෘතිය නිර්මාණය කිරීමෙහිලා උපයෝගී කරගත් පෙර පැවති කෘතියට ඇත්තා වූ ආරක්ෂණයට භානියක් නොවන අයුරිනි.

ආරක්ෂණය ලැබෙන කෘති

මිලහට වැදගත් වන්නේ මේ ආරක්ෂණය ලැබෙන්නේ කුමන කෘති සඳහා ද යන්නයි. එය පහත සඳහන් ලෙස වර්ග කර දක්විය හැකිය.

(අ) ශ්‍රී ලංකා ජාතිකයන්ගේ කෘති.

(ආ) සිරිතක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව යවකිය වාසස්ථානය කොට ඇති කර්තෘවරුන්ගේ කෘති.

(ඇ) කර්තෘගේ ජාතිකත්වය කුමක් වුවත් ප්‍රථමයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රසිද්ධ කරන ලද කෘති.

(ඈ) ශ්‍රී ලංකාව බැඳී සිටින ගිවිසුම් අනුව ආරක්ෂා කළයුතු සියළුම කෘති.

(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ජන ප්‍රවාද කෘති.

පළමුව (ප්‍රථමයෙන්) ප්‍රසිද්ධ කරන ලද කෘති යන්නට පළමුවෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රසිද්ධ කරන ලද කෘතින් හෝ පළමුවෙන්ම විදේශයකදී ප්‍රසිද්ධ කරන ලද නමුත් එසේ කලින් ප්‍රසිද්ධ කරන ලද දින සිට දවස් 30 ක් ඇතුළත ශ්‍රී ලංකාවේ දී ප්‍රසිද්ධ කරන ලද කෘතින් ද අදහස් වෙයි.

අනාරක්ෂිත කෘති

අධිකරණ හා පරිපාලන ආයතනවල නීතිවලට හා තීරණ වලට ද ඒවායේ නිල පරිවර්තනවලට හා ප්‍රසිද්ධ කරනු ලබන විකාශනය කරනු ලබන, වෙනත් ආකාරයකින් නිවේදනය කරනු ලබන දෛනික ප්‍රවෘත්තිවලට මෙම ආරක්ෂාව නොලැබෙයි.

ආරක්ෂණය

කෘතියක් සඳහා ආරක්ෂණය ලැබීම යනුවෙන් අදහස් වන්නේ එම කෘතිය පිළිබඳව අයිතිය හා පරිපාලනය නිර්මාතෘවරයා සතුව තිබීමයි. යමෙකුගේ නිර්මාණයක් මහජන පරිහරණය සඳහා ඉදිරිපත් කරන්නේ කවදද, මොන ආකාරයෙන්ද යන්න තීරණය කිරීමේ හිමිකම කතු වරයා සතුය. මෙහි දී මෙම හිමිකම් ආශ්‍රේයයක් වශයෙන් දක්විය හැකිය.

(අ) සඳවාර අයිතිවාසිකම්

සඳවාර අයිතිය යටතේ කතු වරයා සතු ප්‍රධාන අයිති වාසිකම් දෙකක් වෙයි:

(1) සිද්ධි කථනයේදී හෝ ප්‍රවෘත්ති විකාශනය වැනි අවස්ථාවකදී අහම්බෙන් එබඳු වාර්තාවක් ඇතුළත් වූ විට හැර හැමවිටම නිර්මාණයක කර්තෘත්වය කර්තෘගේ නමින් හැඳින්වීමට ඇති අයිතිවාසිකම.

(2) තම කෘතියෙහි විකෘතියක්, විච්ඡේදනයක් හෝ සෙසු වෙනසක් කිරීම හා ඒ කෘතිය සම්බන්ධයෙන් වෙනසම් අවඥ සහගත ක්‍රියාවක් කිරීම තම ගෞරවයට හා කීර්තියට හානිකරවන අවස්ථාවක ඒ ක්‍රියාවලට විරෝධය පෑම හා ඒ සම්බන්ධයෙන් සහනය පැතීමේ අයිතිවාසිකම.

එනම් තම කෘතියට අදාළව නම සඳහන් නොකිරීම සහ එම කෘතිය කිරීමට විරුද්ධව කටයුතු කිරීමටත් එය නෛතික වශයෙන් වළක්වා ලීමටත් කතු වරයෙකුට හිමිකම් ඇත්තේය. අන්‍යයෙකුට පවරා දිය නොහැකි මෙම අයිතිවාසිකම ඔහුගේ ජීවිත කාලය හා ඉනික්බිති අවුරුදු 50 ක් දක්වාත් පවතින්නේය. කතු වරයාගේ මරණින් පසු එම අයිතිවාසිකම වෙනත් සෙසු දේපලක අයිතිය මෙන් ඔහුගේ සෙසු උරුමක්කාරයන්ට ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිය හැක්කේය.

(ආ) ආර්ථික අයිතිවාසිකම්

එක් කෘතියක ප්‍රකාශන හිමිකම් වනාහි සංයුක්ත හිමිකම් රාශියක එකමුතුවකි. නිදසුනක් වශයෙන්—

(අ) කෘතියේ මහජන රැහුමක් පාලනය කිරීමේ හිමිකම.

(ආ) එය විකාශනය කිරීම පාලනය කිරීමේ හිමිකම.

(ඇ) එහි ප්‍රතිනිෂ්පාදනය හා ප්‍රතිනිෂ්පාදිත පිටපත් මහජනයාට බෙදා හැරීම පාලනය කිරීමේ හිමිකම.

(ඈ) එහි පරිණාමයන් පාලනය කිරීමේ හිමිකම ආදී වශයෙනි.

ඉහත කී සංයුක්ත හිමිකම්වලින් එකකට අදාළ වුවද ගිවිසුම් කීප ආකාරයකින් ඇතිකර ගත හැකිය. කතු වරයෙක් ශාස්ත්‍රීයමය වූ කෘතියක පුස්තකාලීය මුද්‍රණ ප්‍රකාශනය එක් ප්‍රකාශකයෙකුටත්, අඩුමිල මුද්‍රණයක් වෙනත් ප්‍රකාශකයෙකුටත් එකී පොතෙහි කථාව කොටස් වශයෙන් ප්‍රවෘත්ති පත්‍රයේ පළ කිරීමට තවත් අයෙකුටත්, අවසරය දිය හැකිය. තමාගේ පොත සිතමා පටයක් වශයෙන් නිෂ්පාදනය කොට සිතමා ශාලාවල පෙන්වීමට අවසරය එක් අයෙකුටත්, එම කෘතියම නිෂ්පාදනයක් කොට රූපවාහිනියෙන් විකාශනය කිරීමට තවත් අයෙකුටත් අවසරය දිය හැකිය. මේ එක් එක් අයවලුන්ට කතු වරයා දෙනු ලබන අවසරය විවිධාකාරව හා විවිධ කොන්දේසි මත විය හැකිය. එක් ප්‍රකාශකයෙකුට පූර්ණ අයිතියකුත් තවත් අයකුට සීමිත අයිතියකුත් දෙනු ලැබිය හැකිය. එක් හිමිකම්ක අයිතිය ප්‍රකාශන හිමිකම පවත්නා පූර්ණ කාලයම සඳහා පවරා දිය හැකි අතර තවත් අයකුට එකී අයිතිය සීමාසහිත කාලයකට පවරා දී එකී කාල පරිච්ඡේදය අවසානයේ නැවතත් එකී කතු වරයා වෙත පැවරෙන පරිදි ක්‍රියා කළ හැකිය. නමුත් එසේ කළ හැක්කේ එක් එක් පැවරීමක දී සෙසු කාර්යයන් සඳහා එළඹෙන ගිවිසුම්වලින් සීමා නොවන තාක් පමණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ නීතිය අනුව—

(අ) කෘතිය ප්‍රතිනිෂ්පාදනය කිරීම,

(ආ) කෘතියෙහි පරිවර්තනයක්, අනුවර්තනයක්, සංයෝජනයක් හෝ වෙනත් පරිණාමයක් පිළියෙළ කිරීම,

(ඇ) රහපෑමෙන් හෝ විකාශනය කිරීමෙන් හෝ රූපවාහිනියෙන් හෝ වෙනත් යම් මාර්ගවලින් කෘතිය මහජනයා වෙත ඉදිරිපත් කිරීම

යන ක්‍රියාවලියට අදාළව කෘතියක් හෝ කෘතියක කොටසක් වෙනුවෙන් ක්‍රියා කිරීමට හෝ වෙනත් අයකුට බලය පවරා දීමේ අයිතිය කතුවරයාට ඇත්තේ ය. සාමාන්‍ය වශයෙන් මෙම අයිතිය කර්තෘ ඔහුගේ ජීවිත කාලය තුළදී සහ ඔහුගේ මරණයෙන් පසු අවුරුදු 50ක් යන තුරු ඔහුගේ උරුමකරුවන් විසින් ආරක්ෂා කොට පරිහරණය කළ හැකි වන්නේය.

ඉහතින් සඳහන් කළ පරිදි ප්‍රකාශන හිමිකම් වනාහි සංයුක්ත හිමිකම් රාශියක එකමුතුවක් වන හෙයින් කතුවරයෙකුට රිසි පරිදි හා කොන්දේසි මත තම ආර්ථික අයිතිවාසිකම් එක් පුද්ගලයෙකුට හෝ පුද්ගලයන් කිහිපදෙනෙකුට පවරා දිය හැකිය. එසේ පැවරීම ලිඛිත හිමිසුමක් මගින් විය යුතු අතර එම පැවරුමකරයේ කොන්දේසි මත පැවරුම් ලාභීන් විසින් එම ආර්ථික අයිතිවාසිකම් කතුවරයා වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අයිතිය ඇත්තේ ය. පූර්ණව තම අයිතිවාසිකම් කතුවරයෙකු විසින් පුද්ගලයෙකුට පවරා දී ඇති විටෙක උල්ලංඝනය ක්‍රියාවන් සඳහා වෙනත් පාර්ශවයකට විරුද්ධව නෛතික පියවරක් ගැනීමට හිමිකම් ඇත්තේ එසේ හිමිකම් පවරනු ලැබූ තැනැත්තා වෙත ය. අනික් අතට එක් එක් අංශය පිළිබඳව සීමිත හිමිකම් පවරා ඇති විටක දී උල්ලංඝනය ක්‍රියාවන් මත නීතිමය පියවර ගැනීමේ හිමිකම් එය ලැබූ ලාභියා මත පැවරේ.

කෘතියක් ප්‍රකාශයට පත් කරන්නේ හෝ නම් සඳහන් වන්නේ යම් තැනැත්තකුගේ නමින්ද එහි කර්තෘ ඔහු වන්නේ යයි අප නීතිය සංකල්පයට පිළිගනී. එසේ නොවන බව යමකු කියන්නේ නම් එය කියන්නා විසින් ඔප්පු කළ යුතු වෙයි. හවුල් කර්තෘත්ව කෘතියක ඔවුන්ගේ එකඟත්වය මත ඒ අනුව හෝ නැතිනම් සම සමච එහි එල භුක්ති විදීමට අයිතියක් ඇත්තේය. හවුල් කර්තෘත්ව කෘතියක ආර්ථික අයිතිවාසිකම් රඳාපවත්නේ අන්තිමට මියයන කර්තෘගේ මරණයෙන් අවුරුදු 50 ක් දක්වායි.

නිර්නාමික හෝ ව්‍යාජ නාමයක් යටතේ ප්‍රසිද්ධ කරන ලද කෘතියක් සම්බන්ධයෙන් ආර්ථික අයිතිවාසිකම් ඒ කෘතිය ප්‍රථමයෙන් ප්‍රසිද්ධ කරනු ලැබූ දින සිට අවුරුදු 50ක් දක්වා ආරක්ෂා විය යුතු වන්නේ ය.

සේවකයෙකු ගේ නිර්මාණ

සේවා හිමිසුමක් යටතේ සේවකයෙකු විසින් සේවා නියුක්තිය තුළ නිර්මාණය කරන ලද කෘතියක ආර්ථික හිමිකම් විශේෂිතව සේවායෝජක විසින් සේවකයා වෙත පවරාදී ඇති අවස්ථාවක හැර එය අයත් වන්නේ සේවායෝජකයාටය.

සාධාරණ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම

කතුවරයා සතු අයිතිවාසිකම් ශ්‍රී ලංකා නීතියෙන් ඔහුගේ අවසරය නැතිව පරිහරණය කිරීමට ඉඩකඩ ඇති අවස්ථා කීපයක් තිබේ. එනම්—

- (අ) හුදෙක් පෞද්ගලික ප්‍රයෝජනයට ප්‍රතිනිෂ්පාදනය කිරීම.
- (ආ) ප්‍රභවය හා කර්තෘගේ නම් සඳහන් කරමින් සාධාරණ ව්‍යවහාරයට අනුරූපව තවත් කෘතියකින් උපටාගත් කොටස් වෙනත් කෘතියකට ඇතුළත් කිරීම.

නිදසුනක් වශයෙන් විවේචනා ග්‍රන්ථයක දී කෘතිවල කොටස් විවේචනය සඳහා උපුටා දක්විය හැකිය. එසේ වුවත් ගීත පොතක් නිර්මාණය සඳහා එක් එක් අයගේ ගීත ඇතුළත් කර කෘතියක් නිර්මාණයට එම නිර්මාතෘවරයන්ගේ අවසරය නැතිව කළ නොහැකිය. මන්ද යත් මෙහි දී ඇත්තේ එකතුවක් මිස සාධාරණ පරිහරණයක් නොවන හෙයිනි.

- (ඇ) ඉගැන්වීමේ කාර්යය සඳහා කෘති උපයෝගී කර ගැනීම හෝ විකාශනය. මෙසේ කිරීමේදී උපයෝගීකරණය සාධාරණ ප්‍රමාණයකට විය යුතු අතර ප්‍රභවය හා කර්තෘගේ නම් සඳහන් කළ යුතුය. නවකථාවක කොටසක් ප්‍රතිනිෂ්පාදනය කිරීම මීට නිදසුනකි. එහෙත් මුළු නවකථාවම ඒ සඳහා ප්‍රතිනිෂ්පාදනය කළ නොහැකිය. ඡායා පිටපත් කිරීම තවත් නිදසුනකි. නමුත් එංගලන්තය වැනි රටවල නම් එයටද දූන් සීමා කිරීම් ඇත. පොතක පිටු ඡායා පිටපත් කළ විට ද ඊටද නාමික කර්තෘ භාග ගෙවිය යුතු වන අතර මුළු පොතම හෝ පොතක ප්‍රමාණවත් කොටසක් ඡායා පිටපත් කිරීම තහනම් වේ.

පරිවර්තන අයිතිවාසිකම්

යම් කෘතියක් මුල් භාෂාවෙන් පළ වී අවුරුදු 10 ක් ඇතුළත එය සිංහල භාෂාවෙන් හෝ දෙමළ භාෂාවෙන් පළ නොවී ඇත්නම් එබඳු අවස්ථාවකදී එම කෘතියෙහි කර්තෘගේ හෝ ප්‍රකාශකයාගේ අවසරය නැතිව වුව ද සිංහල හෝ දෙමළ භාෂාවට පරිවර්තනය කර පළ කිරීමට අවසර ඇත්තේ ය. නිදසුනක් වශයෙන් ඇමෙරිකාවේ පළ වූ පොතක් අවුරුදු 10ක් ඇතුළත සිංහලයෙන් පළ නොවූයේ නම් ඕනෑම පුද්ගලයෙකුට එය සිංහලට පරිවර්තනය කොට පළකල හැක්කේ ය. එමෙන්ම ඒ සඳහා කිසිම කර්තෘ භාගයක් ගෙවීමට අවශ්‍ය වන්නේ ද නැත. ඒවාගේම සිංහල භාෂාවෙන් පළ කරන ලද කෘතියක් දෙමළ භාෂාවට හෝ දෙමළ භාෂාවෙන් පළ කරන ලද කෘතියක් සිංහල භාෂාවෙන් පළ වී නැත්නම් එවන් අවස්ථාවකදී එකී කෘතිය කර්තෘභාග ගෙවීමක් නොකර හෝ අවසර නොගෙන වෙන කෙනෙකුට සිංහල හෝ දෙමළ භාෂාවෙන් පළ කිරීමට අවසර ඇත්තේය. කෙසේ වුවත් ඉහත කී සියලුම අවස්ථාවන්හි දී කතුවරයාගේ හා මුල් කෘතියෙහි නම් සඳහන් කිරීමට එනම් සඳ්‍යාරාත්මක අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කර ගැනීමට අයිතියක් ඇත්තේ ය. මෙහි පරමාර්ථය වී ඇත්තේ දියුණු වූ රටවල පළවන කෘතිවල අන්තර්ගත දැනුම දේශීය භාෂාවන් මගින් සංවර්ධනය වන රටවල අයට ලබා ගැනීමට ඉඩ කඩ සැලසීමයි.

ශ්‍රී ලංකා ජන ප්‍රවාද කෘති

මෙම පනත අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජන ප්‍රවාදවලින් ව්‍යුත්පන්න කෘති ආරක්ෂා වී ඇති අතර එය කාල සීමාවක් නොමැතිව ආරක්ෂා වී ඇත්තේ ය. එපමණක් නොව මෙම ජනප්‍රවාද වලට අදාළව සියළුම ආර්ථික හා සඳ්‍යාරාත්මක අයිතිවාසිකම් දුන් අයත්ව ඇත්තේ සංස්කෘතික විෂය භාර අමාත්‍යවරයාටය. මේ

නිසා සාධාරණ ප්‍රයෝජනයකට ගැනීමකට හැර ඕනෑම කෙනෙක් ජන ප්‍රවාද නම් කෘති සඳහා උපයෝගී කරගන්නේ නම් හා එම කෘති පදනම් කරගත් කෘති මේ රටට ආනයනය කරන්නේ නම් එසේ කිරීමට පෙර සංස්කෘතික කටයුතු භාර අමාත්‍යවරයාගෙන් අවසරය ලබා ගත යුතු වෙයි.

ජනකථා ජාතියේ උරුමයකි. එය සැමවිටම ජනතාව විසින් නැවත නැවත පරිහරණය කරනු ලැබීමෙන් පෝෂණය විය යුත්තකි. ජනකථා ජනතාව විසින් පරිහරණය හෝ සකසා භාවිතය වර්තමාන නීති සංග්‍රහයෙන් සීමා කරයි. එසේ පරිහරණය නොවන ජනකථා පරම්පරාවක් සමග ගිලිහී යයි. මෙවැනි තත්ත්වයක් වඩාත් උදව්‍යයේ ලංකාව වැනි රටවල ජනකථා එක්රැස් කර සංරක්ෂණය කිරීමට කිසිවෙකුත් ඉදිරිපත් නොවීමත් ආරක්ෂා කිරීමට මාධ්‍යයක් නැතිවීමත් හා පෝෂණයට ප්‍රතිපාදන නැතිවීමත් නිසාය. මේ නිසා ජනකථා සමාජයෙන් ගිලිහීයාමට තුඩුදෙනු ඇත. මේ නිසා ඒ පිළිබඳ ව නීතියෙන් ඉටුවිය යුත්තේ විදේශිකයන් විසින් මෙම ජනකථා අයුතු ලෙස පරිහරණය කිරීම වැළැක්වීමත් විදේශිකයන්ට මෙම ජනකථා පරිහරණයේදී ඒ සඳහා විශේෂ බලපත්‍රයක් ගැනීමට සැලැස්වීමත් පමණි. වඩාත්ම නරක තත්ත්වය නම් නිසි බලයක් නොමැතිව විදේශිකයෙක් මේ රටේ ජනකථාවක් පිටරටකදී පළ කරන ලද විටෙක වෙන රටෙක එම පොතක් මිළදී ගැනීම වරදක් නොවන නමුත් ස්වදේශිකයෙකු (පර්යේෂණ කාර්යයක් සඳහා වුවද) එම පොතේ පිටපතක් මෙරටට ගෙන ඒම වරදක් වීමයි. මේ අනුව නව නීතිය ස්වදේශිකයන් තම රටේ උරුමය ප්‍රයෝජනයට ගැනීම වරදක් කොට සලකන අතර විදේශිකයන්ට වරප්‍රසාද තත්ත්වයක් සලසා ලයි.

වැරදි හා දණ්ඩන

කතුවරයන් සතු තම අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වැළැක්වීම සඳහා තනහම් නියෝගයක් ලබා ගැනීමට අයිතියක් කතු වරයෙකුට ඇති අතර අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය නිසා පාඩුව පියවාගැනීම සඳහා අලාභ අයකර ගැනීමට අයිතියක් ඇත්තේය. මෙය සිවිල් නඩු පද්ධතිය යටතේ ලබාගත හැකි සහනයන් වේ.

පුද්ගලයෙකු හෝ පොලීසියට කරනු ලබන පැමිණිල්ලක් මත නඩු පැවරීමක දී හා මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු ඉදිරියේ පැවති නඩු විභාගයකදී උල්ලංඝණීය ක්‍රියාවක් සඳහා වරදකරුවකු වූ අයකුට රු. 20,000/- නොඉක්මවන දඩයකට හෝ මාස 6 ක් නොඉක්මවන කාලයක් බන්ධනාගාර ගත කිරීම හෝ එම දණ්ඩන දෙකටම යටත් විය හැකිය.

තවද මූලික තැනැත්තා වරදකරු වුවද නුමුඛ කෘතියක උල්ලංඝණීය පිටපත් සහ එම පිටපත් තැනීමට උපයෝගී කරගන්නා ලද උපකරණ විනාශ කරන ලෙස හෝ ප්‍රකාශන හිමියාට භාරදෙන ලෙස හෝ වෙනත් ආකාරයකින් ක්‍රියා කිරීමට නියෝගයක් දීමට මහේස්ත්‍රාත්වරයාට බලය ඇත්තේය.

සැක කරන භාණ්ඩ හෝ පුද්ගලයෙකු හෝ අන් අඩංගුවට ගැනීමට හා හෝ යම් ද්‍රව්‍ය සොයා ගැනීමට සෝදිසි කිරීමට සෝදිසි වරෙන්තුවක් නිකුත් කිරීමේ බලයද මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු සතුව ඇත්තේ ය.

නිර්මාණාත්මක අයිතිය

කෘතියක නිර්මාණාත්මක අයිතිය එම නිර්මාණය කරන ලද තැනැත්තාටම අයිතිවේ. මේ අනුව ලිඛිත කෘතියක නිර්මාතෘ සොයා ගැනීම පහසුය. විග්‍රහයක විග්‍ර ලිපිය සඳහන් කර ඇත්නම් එය සොයා ගත හැකිය. මුර්ති, ඡායාරූප වැනි කෘති වල නිර්මාණ අයිතිය නිර්මාතෘ විසින් තහවුරු කර ගත යුතුවේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට ක්‍රියාත්මක වන බුද්ධිමය දේපල පනතේ අදාළ අවශ්‍ය පර්යාය වචන ප්‍රමාණවත්ව විග්‍රහ කර නැත. මේ නිසා සියළුම නිර්මාණාත්මක අංශයන් 7 වන වගන්තියේ දක්වන පරිදි 'ශාස්ත්‍රීය කලාත්මක හා විද්‍යාත්මක කෘති' යන්නට ඇතුළත් විය යුතු වේ. ශ්‍රී ලාංකික පනතේ එම වචන විග්‍රහ කර නැති අතර, 1988 සම්මත කර ගන්නා ලද බ්‍රිතාන්‍ය හිමිකම් පනතේ එය ක්‍රමවත්ව විග්‍රහ කර තිබේ. එහි ප්‍රකාශන හිමිකම් ඇති කෘතීන් ලෙස සාහිත්‍යමය, නාටකීය, සංගීතමය හා කලාත්මක මුල් කෘතීන් ලෙස හඳුන්වා ඇත. ඉන් පසුව එකී පර්යාය වචන බ්‍රිතාන්‍ය පනතේ විග්‍රහ කර ඇත.

ගිතයක නිර්මාණාත්මක අයිතිය

ගිතයක නම් නිර්මාණාත්මක අංශ දෙකක් තිබේ:

1. ගිතයේ පද රචනය
2. ගිතයේ තනු රචනය

මෙයින් ගිතයක පද රචනය සාහිත්‍යමය නිර්මාණයක් වන අතර තනු රචනය අයත් වනුයේ සංගීතමය නිර්මාණ ලෙසටය. ඉහතකී එංගලන්ත ප්‍රකාශන හිමිකම් පනතේ 3 වන වගන්තියෙන් මෙම පර්යාය වචන දෙක පහත සඳහන් අයුරින් විග්‍රහ කර ඇත.

1. 'සාහිත්‍යමය කෘතියක්' යනු නාටකීය හෝ සංගීතමය කෘතියක් නොවන, ලියන ලද හෝ හඬනා කියවිය හැකි හෝ ගැයීම කළ හැකි ඕනෑම කෘතියකි.
2. 'සංගීතමය කෘතියක්' යනු සංගීතය සමග ගැයුමට හඬනා කීමට හෝ රහ දක්වීමට අපේක්ෂිත පද හෝ ක්‍රියාවන්ගෙන් බැහැර සංගීතයෙන් යුක්ත වූ කෘතියකි.

ඒ නිසා ගිතයක නිර්මාණාත්මක අයිතීන්හි කොටස්කරුවන් දෙදෙනෙක් සිටින බවත්, ඒ කොටස් කරුවන් පද හා තනු නිර්මාතෘ වශයෙන් බෙද වෙන්කළ හැකි බවත් සඳහන් කළ හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ කලාකරුවන්ගේ වැඩ අපේක්ෂාව තම ගිතයේ ජනප්‍රියත්වය මිස ඉන් ඔවුනට ලැබිය යුතු වාසීන් හෝ හිමිකම් පිළිබඳ නොවේ. ශ්‍රී ලංකාවේ (විශේෂයෙන් ගීත ක්ෂේත්‍රයේ) බොහෝ කලාකරුවෝ තම අයිතීන් යම් යම් අයට වාචික ව පවරති. උදාහරණ වශයෙන් ගීත රචකයෙකු, ගායකයෙකුට හෝ සංගීත අධ්‍යක්ෂවරයෙකුට නැතිනම් කැසට්

නිෂ්පාදකයෙකුට තම ගීතය උපයෝගී කර ගැනීමට දෙනු ලබයි. මෙය බොහෝ විට සිදුවනුයේ සුළු ගෙවීමක් මත හෝ නොමිලයේම විය හැකිය. ඉන්පසු එම ගීත නිර්මාතෘවරයාට එබඳු ගීතයක හිමිකම් නැතිවී ගොස් ඇතැයි නිර්මාතෘවරයා සිතයි. ගීත ලබාගන්නේ ද ඔවුන් විසින් එම අයිතීන් පවරා ගන්නා ලද්දේ සලකා ක්‍රියා කරති. මෑතකදී තම අයිතීන් වටහාගෙන ක්‍රියා කළ ගීත රචක හා තනු රචක කිහිපදෙනෙකුට තම අයිතීන් සඳහා මූල්‍යමය ප්‍රතිලාභ සංගීතය පරිහරණය කළ අයගෙන් ලබා ගැනීමට පුළුවන් විය.

මේ රටේ ගීත රචකයන්ගේ ශ්‍රමය උපරිම ලෙස උපයෝගී කරගන්නා ඉවන්විදුලි සංස්ථාව හා රූපවාහිනියද රැඳී ක්‍රියා කරනුයේ මෙම දුර්මතය මතයි. ඒ නිසාම ඔව්හුද ගීතයක් වාදනය වන සෑම විටෙකම කිසියම් ගෙවීමක් කිරීමට පෙළඹෙනුයේ ගීතය ගායනය කරනු ලබන ගායකයා වෙතය.

ගීතයක හෝ වෙනත් නිර්මාණාත්මක කෘතියක අයිතිය පැවරිය හැක්කේ පැවරුම්කරු විසින් ලියා අත්සන් කළ ලියවිල්ලකින් පමණක් බව පනතේ (8) වන වගන්තියෙන් කියවේ. ඒ වගේම එකී පැවරුම් යම් යම් කොන්දේසි මතද පැවරීමේ අයිතියක් නිර්මාතෘවරයාට තිබේ. මේ නිසා යමකු මුදලක් ගෙවා තිබෙන නිසාම එකී අයිතිය තවත් කෙනෙකුට පැවරිය නොහැකි යැයි යමකු පවසන්නේ නම් ඔහු එසේ කරනුයේ සාවද්‍ය මතයක් මතය.

ගායක අයිතිය

ගීත නිර්මාණයක් රසිකයන් අතරට ගෙන එන ගායකයාගේ ප්‍රයත්නයට නීතිමය ආවරණයක් අප රටේ නැද්ද? ගීතයක් ගායනයේ දී ඒ ඒ ගායකයාට අවේනික ලෙසටම නොවේද? ගායකයන් සමග සම්බන්ධිත විශේෂිත රංගනයක් සඳහා නීතිමය ආවරණයක් සලසනුයේ කෙසේද? අනික් අතට පටිගත කිරීම හා කැටිගත කිරීම හා ඒවා කරන අයගේ අයිති වාසිකම්වලට ආරක්ෂණයක් සැලසුයේ කෙසේද? යන ප්‍රශ්නයක් පැන නගී.

නෛතික ක්ෂේත්‍රයේ ඉහත කී අයිතිවාසිකම් හඳුන්වනුයේ ආසන්න හිමිකම් නමිනි. ගායකයා නීතිය අංශයේ දී සලකනුයේ රංගන ශිල්පියකු වශයෙනි. ප්‍රකාශන හිමිකම් පනතින් හෝ වෙනත් පනතක් මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආසන්න හිමිකම් ආරක්ෂණය කොට නැත. ඒ නිසා යම් කිසි පුද්ගලයෙකු ප්‍රකාශන හිමිකම් උල්ලංඝනය නොකරන සෙසු හිමිකමක් (ආසන්න හිමිකම) ඇති අයවරුන්ගේ අනවසරයෙන් හෝ උල්ලංඝනය වූ ක්‍රියා කළහොත් එකී ක්‍රියාවන් වළක්වාලීමට නීතිමය විධිවිධානයක් දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ නැත. නිදසුනක් වශයෙන් කැසට් නිෂ්පාදකයෙකු යම්කිසි ගීත රචකයෙකුගේ හා තනු රචකයෙකුගේ අවසරයක් ඇතිව ගායකයකු ලවා ගායනය කර සකස් කරනු ලබන කැසට් පටියක පිටපත් නැවත නැවත ප්‍රති නිෂ්පාදනය කරයි. නම් ඉහත කී ගීත රචකයාට හා තනු රචකයාට ගෙවීම් කරන්නේ නම් හා ගායකයාට ගෙවීම් නොකරනු ලබන විට එය වළක්වාලීමට නීතිමය

විධි විධානවලින් ඉඩක් ගායකයාට නැත. එය වළක්වාලීමක් කළ හැක්කේ ගායකයා හා කැසට් නිෂ්පාදකයා අතර පරිබාහිර ලිඛිත ගිවිසුමක් තිබේන්නේ නම් පමණි. විධියෙන් චිත්‍රපට ආදිය නිපදවීමේ දීද මෙම තත්ත්වයම බලපැවැත්වේ.

එංගලන්තයේ මෙම අයිතිවාසිකම් මෙතෙක් ආරක්ෂා කර තිබුනේ නාට්‍ය හා සංගීතය රංගන ශිල්පීන්ගේ පනත මගිනි. 1988 වර්ෂයේ දී නීතිගත කරන ලද ප්‍රකාශන හිමිකම් පනතේ දෙවන කොටස ලෙස, රංගනයේ හිමිකම් යන මාතෘකාව යටතේ ආසන්න හිමිකම් ආරක්ෂණයට විධි විධාන සලසා ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ද මෙම කලාකරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් අරක්ෂා කිරීමට ආසන්න හිමිකම්වලට අදාළ නීති ප්‍රතිපාදනය කිරීම අත්‍යවශ්‍යය.

ක්‍රියාත්මක පරිපාලනය

කතුවරයෙකුගේ කෘතියක බහු පිටපත් කරණය, කැටි නිෂ්පාදන කර්මාන්තය, සිනමා කර්මාන්තය, විකාශන හා රූපවාහිනී මාධ්‍යවල වර්ධනය හා තාක්ෂණික දියුණුව හේතු කොට ගෙන කතුවරයාගේ කෘතිය මහජනයාටට වැඩි වැඩියෙන් ආසන්න විමෙහි ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ ප්‍රකාශන හිමිකම් අයිතීන් හි ක්‍රියාත්මක පරිපාලනය කිරීමට කතුවරයාට ක්‍රම හා විධි සොයා ගැනීමට සිදුවීමයි.

කතුවරයා සෘජුව හෝ නියෝජිතයෙකු මගින් තමාගේ කෘතිය ප්‍රකාශනය හා ප්‍රචාරය සඳහා තෝරා ගත් එක් අයකුට හෝ ප්‍රකාශකයන් කිහිපදෙනෙකුට භාරදෙන විට පෞද්ගලිකව පරිපාලනය ක්‍රියාත්මක වේ. එසේ වෙතත් කතුවරුන්, තනු රචකයන්, චිත්‍රශිල්පීන් හා මුල් කෘතීන්වල නිර්මාණකරණයෙහි යෙදෙන්නවුන් හොඳ ව්‍යාපාරිකයන් හෝ පරිපාලකයින් හෝ නොවෙති. මේ නිසා තමන්ගේ කෘතියෙහි ප්‍රකාශන හිමිකම් පරිපාලනය කතුවරයා විසින් නොකොට එය අවශ්‍ය අන්දමකින් විශේෂඥතාව හා මුදල් ඇතුළු සම්පත් ඇති ව්‍යවසායකයන් වෙත පැවරීම සිරිතකි. සාමූහික හිමිකම් පරිපාලනය පිළිබඳව නිදසුනකි මේ.

සමහර හිමිකම් පෞද්ගලිකවත් සෙසු හිමිකම් පොදුවෙන් පරිපාලනය කිරීම අවශ්‍යව ඇත්තේ ප්‍රකාශන හිමිකම්වලට ආවේනික වූ ගුණාංග හා ස්වරූපයන් නිසාය. ප්‍රකාශන හිමිකම් දේපල වර්ගයක් වූවත් එය ස්වර්ණ කළ නොහැකිය. කෘතියක බහු පිටපත් ප්‍රමාණයක් සෘජුව හෝ වක්‍රව පරිහරණය කරන්නා විසින් ලබා නොගෙන වුව ද ප්‍රකාශන හිමිකමෙහි බහු ආකාරයක අයිතීන්ගේ සමහරක් කෙනෙකුට පරිහරණය කළ හැකිවේ. නිදසුන් වශයෙන් ශාස්ත්‍රීයමය කෘතියක ප්‍රකාශන හිමිකම් අයිතිය එනම් පොත් නිෂ්පාදනය කොට එම පොත වෙළඳාම සඳහා බෙද හැර මහජනයාට විකුණනු ලබන විට එකී ප්‍රමාණයට නියම ගෙවීමක් කතුවරයාට හා ප්‍රකාශකයාට ලැබෙන බව සහතික කිරීමට එය පරිපාලනය කිරීම ප්‍රකාශකයාට පහසුය. එහෙත් රටේ සමාජශාලා, ආපනශාලා සහ සාප්පු සංකීර්ණ ආදීන් හි ජනප්‍රිය ගීතයක් ප්‍රසිද්ධියේ ගායනා කරන විට ප්‍රකාශකයා හෝ රචකයා විසින් පාලනය කළ

හැකි භෞතික යමක් බෙදා හැරීමක් සිදු නොවන විට ඔවුන්ට එය පාලනය කිරීමට හෝ විශේෂයෙන් ඔවුන්ගේ ප්‍රකාශන හිමිකමෙහි රාශන හිමිකම් අංශය භාවිතය නිරීක්ෂණය කිරීම එක් පුද්ගලයෙකුට කළ නොහැක්කකි. විශේෂයෙන් තම රටේ පමණක් නොව වෙනත් රටවලද මේවා විකාශනය කරන විට එය වඩාත් දුෂ්කර කාර්යයක් වේ. ජාත්‍යන්තර ප්‍රකාශන හිමිකම් පරිපාලනයේදී හමු වී ඇති ගැටළුව නම් විශාල වශයෙන් පවත්නා අනවසර ප්‍රති නිෂ්පාදනයයි. ඒ වගේම තවත් ප්‍රශ්නයක් වනුයේ සමහර රටවල ආරක්ෂණය ලැබීමට නම් ඒ රටවල (නිදසුනක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ කෘතියක් ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රකාශන දන්වීම් පළ කොට ලියා පදිංචි කිරීම වැනි) නීති අනුගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයයි.

ප්‍රකාශන හිමිකම් අයිතීන් පෞද්ගලිකව හෝ සාමූහිකව පරිපාලනය කළත් නූතන ලෝකයේ කෘති භාවිතයට ගන්නා විවිධ කාර්යයන් ද, එකී අයිතීන් ව්‍යාපාරිකවද උපයෝගී කළහැකි නාමයතාවයක්ද හේතු කොටගෙන අද කතුවරයන්ට රචකයන්ට හා වෙනත් ප්‍රකාශන හිමිකම් අයිති පුද්ගලයන්ට ඒ සඳහා විශේෂඥ උපදේශක පුද්ගලයන්ගේ සේවාවන් ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පැන නැගී ඇත. ඒ නිසා ප්‍රකාශන හිමිකම් ක්‍රියාත්මකව හා කාර්යක්ෂමව පරිපාලනයට අවවසුභ යක් සහිත වෘත්තීමය විශේෂඥ දක්ෂතා හා පුහුණුව ඇත්තාවූ පුද්ගලයන් හා සංවිධාන බොහෝ සංවර්ධිත රටවල බිහිවී ඇත. ප්‍රකාශන හිමිකම් ඇති කෘතියක වාණිජමය පරිහරණය සඳහා ඇති කළ හැකි අයිමිත විවිධාකාර ව්‍යාපාරික ස්වරූපයන් පිළිබඳ අවබෝධයකුත් වඩා යහපත් ප්‍රතිඵල සහතික කිරීම වස් සැලකිල්ලට ගතයුතු කරුණු පිළිබඳව අවබෝධයක් හා දැනුමක් ඇති උපදේශකවරුන් වෙති. උපදේශක සේවා සපයන්නා පුද්ගලයෙකු, සමිතියක්, සමාගමක් හෝ වෙනත් සංවිධානයක් විය හැකි ය.

මේ ආකාරයට කෘතියක උපරිම වාණිජ ප්‍රයෝජනය ලබා ගැනීමට හා එමගින් ජීවනෝපායක් සොයා ගැනීමට කතුවරුන් තමන්ගේ ප්‍රකාශන හිමිකම් අයිතීන් ක්‍රියාත්මක කරති. ඉහතින් දක්වූ පරිදි ප්‍රකාශන හිමිකමෙහි ඇත්තා වූ

තෛතික හිමිකම වනාහි එක් එක් රටවල දේශීය ප්‍රකාශන හිමිකම් නීතිය යටතේ පවත්නාවූ ජාතික හිමිකම් වේ. එහෙත් ජාත්‍යන්තර ප්‍රකාශන හිමිකම් යනුවෙන් අයිතීන් වර්ගයක් නොමැත. එනම් රටවල් රාශියක ඒකාකාරව ප්‍රකාශන හිමිකම් යටතේ පවත්නා එකම අයිතියක්වත් නැත. විශ්ව ප්‍රකාශන හිමිකම් සම්මුතිය හා බර්න් සම්මුතිය මගින් එක් රටක ප්‍රකාශන නීතිය යටතේ ආරක්ෂණය ලබන්නා වූ කෘතීන් අනෙක් රටේ නීතිය යටතේ ද ආරක්ෂණය ලැබීමේ ක්‍රමයක් ඇති කර ඇත්ත එහි ප්‍රතිඵලය වී ඇත්තේ කතුවරයෙකුට හිමිව ඇත්තේ ජාතික ප්‍රකාශන හිමිකම් නීති රාශියක් යටතේ පවත්නා වූ පෞද්ගලික ප්‍රකාශන හිමිකම් රාශියක අයිතියකි. මෙයින් අදහස් වනුයේ නවකථාවක කතුවරයෙකු තමාගේ පොතෙහි පවත්නා වූ විවිධ සංයුක්ත හිමිකම් පිළිබඳව ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතා එක රටක ව්‍යවසායකයන් කීපදෙනෙක් සමඟ ඇති කරගන්නා අතර ඊට භාත්පයින්ම වෙනස් ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතාවන් වෙනත් රටවල වෙනත් පුද්ගලයන් සමඟ ඇතිකරගත හැකිවීමයි. හීතයක් හෝ චිත්‍රපටයක් යම් රටක නිෂ්පාදනය කොට මහජනතාවට ඉදිරිපත් කළ විට ලෝකයේ බොහෝ රටවල මහජනයා වෙත ඉදිරිපත් කිරීමේ හැකියාව ලැබී තිබේ. ඒ නිසා කෘතියක කතුවරයා සහ එම කෘතියේ ප්‍රකාශන හිමිකම පිළිබඳව සම්බන්ධතාවක් හා අයිතියක් ඇත්තා වූ සියළුදෙනාටම එම කෘතියේ ආර්ථික ඉපයුම හැකියාවේ උපරිම ඵලදායීත්වය ලබා ගැනීමට නම් සියළුම සංයුක්ත හිමිකම් පරිපාලනය සංකීර්ණ විශේෂඥ දැනුම හා බුද්ධිය ව්‍යාපාරික කුසලතා හා පරිපාලන දක්ෂතා ඇතිව කළයුත්තක් වේ. මෙසේ හිමිකම් වල උපරිම ප්‍රයෝජනය ලැබීමට උනන්දුවක් දක්විය යුතු අතර ඒ ඒ රාජ්‍යවල ආණ්ඩුදෙවති. මන්දයත් එම කෘතීන් සාර්ථකව ව්‍යාප්ත කොට ඒවායේ හිමිකම් කාර්යක්ෂමව පරිපාලනය කළහොත් කතුවරයා විසින් උපයනු ලබන විදේශ විනිමය ඒ රටට හා රජයටත් ප්‍රයෝජනවත් වන හෙයිනි.

(ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය මගින් පවත්වනු ලබන ජාතික පුස්තකාල දේශන මාලාවේ 8 වන දේශනය වශයෙන් නීතිවේදී මගින්ද රැළපනාව මගනා විසින් පවත්වන ලද දේශනය ඇසුරින් සකස් කරන ලදී.)

The IFLA Regional Preservation and Conservation Centre at the National Library of Australia; Its Role, Operations and Programs

Jan Lyall

Director, Preservation Services, National Library of Australia

Background

In recognition of the serious preservation problems facing libraries throughout the world, the International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA), established a core program in Preservation and Conservation (PAC) in 1984. The primary goal of this program is to encourage and promote the development of library preservation efforts in the world's libraries. Activities are focussed in five basic areas: policy, research, coordination, education, and publications. The aims of each of these areas is as follows:

Policy	— To promote and encourage the formulation of workable preservation and conservation policies.
Research	— To encourage cooperation among laboratories engaged in research on methods and materials of preservation and conservation.
Coordination	— To coordinate IFLA's action in the PAC field, both with the appropriate IFLA professional groups and with other organisations.
Education	— To organise conferences, seminars and workshops on conservation.
Publications	— To raise awareness about library preservation and conservation through written and audiovisual publications.

The program, which was officially launched in Vienna, Austria, in 1986, is conducted through an international focal point and five regional centres. The international focal point is at the Library of Congress in the USA and

the regional centres are at: the Bibliotheque Nationale in Sable, France; the Deutsche Bucherei in Leipzig, German Democratic Republic; the National Library of Venezuela Caracas; the National Diet Library, Tokyo, Japan; and the National Library of Australia, Canberra. The centres in Japan and Australia are the most recent additions to this list: their participation in the program was announced at the IFLA Meeting in Paris, France, in August 1989. Whereas other centres in the program operate independently of each other, with only minimal intervention from the focal point, the joint Australian-Japanese Centres were set up to coordinate the activities in the Asia/Oceania region.

From the beginning of the program in 1986 the regional centres have been encouraged to set their own agendas within the basic aims of the program. It has been recognised that each centre would have a good knowledge of the problems of libraries in its own region and could build on its own strengths and interests to develop appropriate programs. One of the prime reasons for this approach is that there is no financial support for regional activities from IFLA: it is the responsibility of each centre to obtain funds to provide its services.

There has been little opportunity to date for the National Library of Australia and the National Diet Library to coordinate their activities but each has made some progress in establishing training programs. Plans are being developed to strengthen the ties between the two libraries and it is hoped to develop and implement an agreed two year program before the end of 1990.

Preservation Needs of the Region

One area of major concern worldwide is the state of preservation of the documentary heritage of the less developed countries. No solution has been found for this problem but there is a growing body of opinion which holds that the preservation problem is of such magnitude and that the costs involved in salvaging the most important materials are so high, that it may not be possible to expect all developing nations to be totally responsible for the preservation of their own heritage. Regardless of whether this view gains widespread acceptance or not, it is essential that all nations develop the best preservation programs which they can afford.

Some progress has been made in assessing the preservation needs of the Asia/Oceania region. Before the decision was made to establish the joint PAC

centres at the National Library of Australia and the National Diet Library of Japan, letters were sent to all National Libraries in the region to ascertain their views on the desirability of setting up these centres. While all responses were strongly in favour of the centres several libraries suggested that, in the future, the program should be expanded to include at least one other centre in a tropica country. In addition, it is worth noting that many libraries stressed the need for training programs.

The enormous diversity of the countries in the Asia Oceania region create many problems for the IFLA centres in Tokyo and Canberra in designing appropriate preservation programs. The countries vary in area, climate population size, language; prosperity, political stability, and state of development. Problems include: frequent natural disasters, such as cyclones and earthquakes; indigenous conditions, such as poor buildings, high temperatures and humidities; inadequate funds; lack of trained staff; and lack of preservation awareness by senior government officials.

Activities at the National Library of Australia

The design of the programs initially being offered by the National Library of Australia to the region has been influenced by three key factors: limited funding; training needs; and possible future cooperative Australian Japanese projects.

Limited funding

No funds are provided from IFLA for the operations of the regional centres. Special grants may be obtained for specific projects but these are very limited and the amounts of money available are very small. The centres are responsible for generating their own funds. In practice, this means that funds are provided by the host libraries and by funding agencies such as UNESCO, the Australian-Indonesian Institute, the Ford Foundation, and the Toyota Foundation. Difficulties in obtaining funds frequently results in the host library being limited to the establishment of programs which utilise their own staff resources.

Training needs

Although there is now almost universal recognition of the need for all countries to establish programs to preserve their own documentary heritage, the best methods of achieving this goal are by no means well understood. This situation has arisen because the concept of library preservation as an activity integrated

into the total management of a library, and not merely a procedure to repair damaged library materials, is a comparatively new one. However, if the vast amount of our cultural heritage which is rapidly deteriorating in libraries throughout the world is to be saved, it is important that this concept is understood and that appropriate procedures are implemented.

Most countries express their training requirements in terms of their need to train conservators. While no country can totally solve its preservation problems until it has access to qualified conservation experts, it is important that this area not be given prominence in the establishment of comprehensive preservation programs.

Cooperative Australian/Japanese Projects

Efforts are being made to arrange consultative meetings between preservation staff from the National Libraries of Japan and Australia. It is intended that a two year forward work program be developed for each centre. Emphasis will be placed on satisfying the most urgent needs of the libraries in the region and on identifying sources of funding to enable more programs to be provided in the recipient countries.

Details of Programs

A consideration of the above factors has led to the development by the National Library of Australia of programs which concentrate on providing training, education and advice.

Training Programs

Training programs have been developed for three categories of people: lecturers in library schools; librarians responsible for developing and implementing preservation programs; and conservation practitioners. We believe that the first two categories should be trained first. In most countries the conservation practitioners do not rank high enough in their library's organisation to have any influence on its procedures and policies. Since an awareness of accepted preservation procedures inevitably involves an alteration to the current priorities and procedures, it is essential that the people who receive the training are in a position to effect change.

These programs are in their formative stages and until now have not been widely promoted. Living expenses cannot be provided by the National Library of Australia but advice can be provided regarding possible funding agencies. Details of all programs are provided in an appendix to this paper.

Lecturers in Library Schools

Provision of preservation training to librarianship students is a comparatively recent phenomenon in all parts of the world. It is however now being recognised as an essential subject in many library schools. Recent surveys in both the USA and the UK indicate that most library schools cover preservation to some degree, even if only at a very basic level. Awareness is also growing in Australia. All countries which have introduced training programs have experienced difficulties in obtaining appropriately qualified staff to teach the subject. We believe that if we can provide basic theoretical and practical skills to lecturers, who are already responsible for the development and teaching of academic curricula, the introduction of preservation practices into libraries will be greatly assisted.

The program developed at the National Library of Australia to provide this type of training requires a minimum of four and a maximum of nine months. It is run in conjunction with the University of Canberra but most of the training is provided in-house at the National Library of Australia. The program is designed for people who are already lecturers and it is essential that they have a very good knowledge of English. The first participant in this program is Ms Ninis Damayani, a lecturer from the University of Bandung, who has been funded by the Australian-Indonesian Institute. Ms Damayani is due to complete her training in mid-June, 1990.

Preservation Administrators

The program developed for this category of library employee acknowledges the fact that it is desirable to train administrators so that they are conscious of:

- * accepted preservation procedures.
- * inappropriate procedures.
- * methods of assessing the capabilities of their staff.
- * the type of preservation program possible with their available resources.
- * identification of additional resources required to develop an adequate preservation program.
- * methods of obtaining the necessary training for their staff.

Ideally, this program runs for one month but it is possible to provide an abbreviated version in two weeks. All training is conducted in-house at the National Library. It is essential that all participants have a

very good working knowledge of English. Mr Oudom, the Deputy National Librarian from the National Library of Laos has participated in this program.

Conservation Practitioners

Training for this category is slightly more complicated than for the previous two categories. Conservation can be carried out by either conservation technicians or by professional conservators. Ideally both types of workers are required but because most countries have neither, and different training times are required for each, a phased approach to the introduction of conservation treatments is usually adopted. Once the need for a preservation program has been identified, most countries cannot afford to wait the two to four years required to train conservators. Indeed, there is no reason why they should provided the senior management of a library has a basic understanding of how a preservation program operates, much valuable work can be achieved without professional conservation input. The critical knowledge is being able to recognise what can safely be done and what needs to wait for professional conservation attention.

The conservation technician training program will operate in-house at the National Library and will run for three months. Participants should have an adequate working knowledge of English. This course has not yet been run.

The National Library, in collaboration with the University of Canberra, last year conducted a two week intensive program for conservation practitioners from 13 Pacific Island countries. This course was funded by UNESCO.

Training for conservators is provided by the University of Canberra. The course is a full degree program leading to a Bachelor of Applied Science award and candidates must comply with university entrance requirements. Students undertaking this program are required to spend a minimum of six weeks working in the conservation section of a cultural institution.

Other Programs

Two other initiatives have been taken: provision of advice; and the appointment of a volunteer field officer.

Provision of Advice

The National Library of Australia attempts to answer all requests for information and advice. Due to the strong links with the National Libraries of Indonesia and Laos most of our requests have come from these countries.

Late last year, a senior staff member from the Preservation Services Section of the National Library of Australia on a personal visit to Papua New Guinea was able to spend some time at the major libraries and archives in Port Moresby. She was able to provide information on the operations of the IFLA PAC program and to advise on some preservation problems.

Volunteer Field Officer

The National Library of Australia was recently contacted by the wife of an Australian who was going to Laos to work for several years. She had previously worked in several cultural institutions in various parts of the world and was interested in doing volunteer work for the National Library of Laos. She was given a three week training course in basic preservation techniques at the National Library of Australia. During her first twelve months in Vientiane she has enlisted the support of other volunteers and has succeeded in introducing a preservation program at the National Library of Laos. The National Library of Australia has provided some funds for the purchase of shelving and has sent some basic equipment and materials.

Possible Future Developments

There is an urgent need for an effective communication system in the region. When the IFLA PAC program was established, it was intended that the focal point at the Library of Congress in Washington, DC,

would produce a regular newsletter, International Preservation News, containing news from each of the regional centres. The newsletter is intended to be distributed to all interested libraries. In practice, the publication has not appeared on a regular basis: the most recent issue was January, 1988. If this publication does not prove to be an effective channel for communication, the possibility of the National Library of Australia and the National Diet Library of Japan establishing a simple newsletter will be investigated.

The National Libraries of Japan and Australia plan to develop a coordinated approach to the establishment of preservation programs in the Asia/Oceania region. It is hoped that funding sources will be identified, enabling the programs to expand. The need to provide training programs in the recipient countries has been recognised and efforts will be directed towards their establishment.

Within Australia, it is planned to widen the network of libraries and institutions which are able to be of assistance to libraries in the region. At present the program is too concentrated in Canberra.

The possibility of establishing stronger links between the IFLA centres and the Pacific Regional Branch International Council on Archives (PARBICA), will also be investigated.

APPENDIX

DETAILS OF TRAINING PROGRAMMES

Lecturers in Library Schools

A maximum of two participants can be accepted at any one time by the National Library of Australia in this program. The course is offered at a basic or an advanced level. All participants must have a very good knowledge of English. The basic course lasts for four months, from the beginning of March to the end of June, and the advanced course lasts a further five months until the end of November. Participants doing the basic course are required to enrol in Part 1 of the unit, *Library and Archive Preservation*, at the University of Canberra. Work for this unit occupies the participants for one day each week during semester and the remaining time is spent at the National Library. Participants undertaking the advanced course are required to satisfactorily complete Part 1 before enrolling in Part 2. Part 1 covers the basic elements of library and archive preservation and Part 2 is designed to give students an in depth understanding of the design and implementation of preservation programs. Details are as follows:

Part 1 of Library and Archive Preservation

This unit is available to conservation students (normally those who have specialised in the conservation of books or works on paper) and librarian students. The aims and objectives of the unit are to give a broad understanding of the history and the management of libraries and archives in Australia, and to detail the issues, unique to libraries and archives, which must be considered in the design, implementation and management of preservation programmes.

The unit treats the following topics of different groups of students.

(a) Conservation students:

Nature of libraries and archives— history of libraries and archives in Australia, international relations, the roles of the National Library of Australia and the Australian Archives, and their relationship with other institutions.

Collections— fundamentals of organising library collections, fundamentals of controlling archive collections, acquisition, control, accessibility, storage and disposal of collections, historical and descriptive bibliography, use of collections for exhibition, types of collections.

(b) Library students:

Preventive conservation— conservation ethics, properties and deterioration of library and archive materials, environmental and human factors and their control.

(c) All students :

Preservation— book technology, commercial binding, reprography, disaster planning and education.

Management—determining preservation needs and priorities, formulating institutional policy and programmes, staffing surveys, work planning and reporting, brittle book programmes and other surveys of holdings, costs budgeting and funding, cooperative regional and national conservation programmes, contracting for services, responsibilities of conservators, librarians and archivists.

Practical work and tutorials deal with such aspects of the course as display preparation, planning a disaster recovery programme, preparation of estimates, identifying and recording items in a collection.

This unit is taught with significant input from the staff of the National Library of Australia and the Australian Archives.

Part 2 of Library and Archive Preservation

All work for this unit is carried out at either the National Library of Australia or the Australian Archives. Students are required to conduct a practical project and to complete a research assignment. The practical project is to formulate a collection management program for a discrete collection. The research project is the preparation of an essay on a topic agreed upon between each student and the lecturers.

Topics covered at the National Library of Australia

In the basic course emphasis is placed on the teaching of practical conservation skills. All simple repair techniques are thoroughly covered. In addition, students learn how to conduct a sample survey to determine the preservation needs of a collection and are encouraged to draw up a teaching program which would be achievable in their own teaching institution.

In the advanced course more advanced conservation techniques are studied and in addition, the practical day to day operation of a preservation program is studied in much greater depth. The students are required to identify materials, both textual and visual, which will be of use to them in the teaching of preservation in their own country. Methods of having these materials translated into the appropriate languages are investigated.

Preservation Administrators

Commencing in July 1991 this course will be offered annually. It will run for four weeks. No more than four people can be accepted at any one time. Although it is necessary for all participants to speak English it has been observed in the past, when similar courses have been run, that the students feel more at ease and derive greater benefit from the course if they are able to communicate with each other in a familiar language. Consequently, it is considered desirable for the participants to share a common familiar language.

Participants should occupy senior positions in their libraries and be responsible, or be about to accept responsibility, for the management of their preservation programmes. The four week intensive program covers the theoretical and practical aspects of the design, implementation, and management of a preservation program. In addition, there is some exposure to the most basic methods of repair, the preparation of material for microfilming and the setting up of appropriate facilities.

**Conservation Practitioners
Conservation Technicians**

Commencing in 1991 this course will be conducted annually from February to April for no more than two conservation technicians. All participants are required to have an adequate working knowledge of English. For the same reasons discussed above it is desirable that the participants are also fluent in a common language. Participants will not be accepted into this course unless their employing library can demonstrate that it operates a preservation program and that it employs a person whose designated job it is to administer the preservation program.

Conservators

The University of Canberra offers a three year undergraduate degree program in the Conservation of Cultural Materials. A copy of the brochure put out by the University is attached and additional information can be obtained from—

Dr. Colin Pearson
Director
National Centre for Cultural Heritage Science Studies
Faculty of Applied Science
University of Canberra
PO Box 1.
Belconnen, ACT, 2616, AUSTRALIA.

ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයක ඇති වැදගත්කම

එච්. එම්. ඉණරත්න බණ්ඩා

වැඩ බලන සහකාර අධ්‍යක්ෂ

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය.

හැඳින්වීම:

පුස්තකාල, ප්‍රලේඛන සහ විඥපන විෂය ක්ෂේත්‍රයේදී ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයට (National Referral Centre) විශේෂ ස්ථානයක් නූතනයේදී හිමිවේ. පුස්තකාලයක් විසින් ඉටුකරනු ලබන කාර්යයන් මූලික වශයෙන් කොටස් තුනකට බෙද දැක්විය හැක. එනම් දැනුම අඩංගු විවිධ මාධ්‍ය තෝරා ගැනීම හා ප්‍රතිග්‍රහණය, ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු පාලනය සහ විමර්ශනය හා පාඨක සේවා යනුවෙනි. විද්‍යා හා තාක්ෂණයේ සිසු දියුණුවත් එමගින් ඇතිවී තිබෙන විඥපන ප්‍රසාරණය නිසාත් එක් පුස්තකාලයකට පමණක් දැනුම අඩංගු ප්‍රතිග්‍රහණ කටයුතු අතින් සම්පත් ස්වයංපෝෂිත බව කරා ළඟා විය නොහැක. එහි දී අන්තර් පුස්තකාල පිරුළු සේවා සාමූහික සම්පත් උපයෝජනය වැඩි කටයුතු මනාව ඉටු කරගත හැක්කේ එක් එක් පුස්තකාලයක් යතු සම්පත් පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබාගැනීමෙනි. ජාතිය සතු පුස්තකාල සම්පත් කවරේද? ඒවා ස්ථානගත වී ඇත්තේ කිනම් පුස්තකාලයක ද? ඒවා පිළිබඳ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු ලබාගන්නේ කෙසේ ද? යන ප්‍රශ්නවලදී විසඳුම් ලබාගැනීමට උපකාරී වන මධ්‍යගත ආයතනයක් ලෙසට ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයන් හැඳින්විය හැක. ඒ අනුව ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයක ප්‍රධාන කාර්ය වනුයේ පාඨක විඥපන අවශ්‍යතා සපුරාලීමට උපකාරී වන පුස්තකාලය හෝ ප්‍රලේඛන මධ්‍යස්ථානය කෙරෙහි පාඨකයා නිවැරදිව යොමු කිරීම වේ.

අර්ථ කථනයන්:

නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයක් යන වචනයට පිළිගත් විශ්ව සම්මුති අර්ථ කථනයක් නොමැත. එහෙත් එහි සැකැස්ම, කාර්යභාරය, පරමාර්ථ, ක්‍රියාකාරී පිළිවෙත් සහ පාඨක යන කරුණු අනුසාරයෙන් සහ විවිධ පුස්තකාල විද්‍යාඥයින් විසින් ප්‍රකාශිත අදහස්වලින් අවබෝධයක් ලබා ගත හැක. 'ග්‍රේ' නම් (Gray's) පුස්තකාල විද්‍යාඥයා විසින් නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයක් යනු පාඨකයා සහ විඥපන දත්ත මූලය ඇති ක්‍රමික සම්බන්ධතාවය විදහා දැක්වීමයි. එමෙන්ම, Bjorn Tell නම් පුස්තකාල විද්‍යාඥයාගේ අදහස වනුයේ පාඨක ඉල්ලීම් හා විමසීම් ක්ෂේත්‍රගත මධ්‍යස්ථානයක් මගින් ආයතන සහ පුද්ගලයින් වෙතට යොමු කිරීමක් බවය. යුනිසිස්ට් (UNISIST) සහ නෝටිස් (NATIS) සංවිධානවල ශාක්‍යතා අධ්‍යයන සහ උපදේශක කමිටු මගින් ජාතීන් අතර

විඥපන ප්‍රවාහය සිදු කිරීමේ දී ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථාන වල අවශ්‍යතාවය මැනවින් පෙන්වා දී ඇත. ඉහතින් සඳහන් වී ඇති කරුණු අනුව පැහැදිලි වනුයේ විද්‍යාව හා තාක්ෂණය හෝ සමාජ විද්‍යා විෂය ක්ෂේත්‍රයේදී විශේෂිත විඥපන අවශ්‍යතාවයක් ආශ්‍රිත පුස්තකාල සේවාවක් කලින් ලබා ගැනීමට නොහැකි අවස්ථාවලදී ඒ බැව් ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයකට දැනුම් දීමෙන් ලබාගත හැකි ස්ථානය සනාථ කර ගැනීමට අවකාශයක් ලැබෙන බවය.

නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයක පූර්ව අවශ්‍යතා සහ සම්පත් සංවිධානය :

ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානයක් මැනවින් ක්‍රියාත්මක වීමට කරුණු කිහිපයක් උපකාරී වේ. ඒවා පිළිබඳ ව සවිස්තරාත්මකව සලකා බැලීම මෙහිදී ප්‍රයෝජනවත් ය.

(අ) පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සහ නාමාවලි : (Registers of Research)

ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක සහ දත්ත මූලයන් ඇතුළත් නාමාවලියක් පවත්වා ගෙන යාමත් කාලීන නව තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙහිදී පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති, සත්‍යතා අධ්‍යයන සැලසුම් සහ යෝජනා ක්‍රම වාර්තා පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ දුෂ්කරතා ඇත. ජාතික කලාපීය මට්ටමේ පර්යේෂණ ආයතන, දේශීය ආයතන සහ සංවිධාන හඳුනාගැනීමත්, ප්‍රකාශිත අප්‍රකාශිත තොරතුරු වාර්තාකරුවන්ගෙන් ඉටු කර ගැනීමට හැකියාවක් කිසිය යුතු ය. එමගින් විවිධ ආයතන තුළ පරිහරණයට ලක් නොවී ඇති පර්යේෂණ පිළිබඳ තොරතුරු පර්යේෂකයින්, කළමනාකරුවන්ට හා පරිපාලන තීරකයින්ට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී ඇතිවන අවශ්‍යතා අනුව සපුරාලීමට හැකිවේ. ජාතික මට්ටමින් මෙවැනි තොරතුරු සංග්‍රහ සහ නාමාවලි සම්පාදනය සංවර්ධන තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය සහ ස්වාභාවික සම්පත් බලශක්ති විද්‍යා අධිකාරිය මගින් ඉටු කරනු ලැබේ. කලාපීය වශයෙන් කැනඩාවේ ඩිවිසි සංවර්ධන තොරතුරු ජාලයන් (Devisis) අන්තර්ජාතික වශයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයට සම්බන්ධ පරිසර විඥපන ජාලයන් (International Referral System of the United National Environment Programme) හඳුන්වා දිය හැක. ඒ අනුව සාමූහික සම්පත් උපයෝජනය සලසා ගැනීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක වන පුස්තකාල ජාල මගින් නිර්දේශක කාර්යයන් ඉටු කිරීමේ දී පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් ලෙස පර්යේෂණ පිළිබඳ ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරුවල අවශ්‍යතාවය පෙන්නේ. යුරෝපා ආර්ථික කොමිසමේ පුස්තකාල සහ ප්‍රලේඛණ සේවා, මධ්‍යස්ථානය, ස්මිත්සෝනියන් විද්‍යා විඥපන සේවය, ඇමෙරිකාවේ ජාතික විද්‍යා පදනම, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ මූලස්ථ පුස්තකාලය, ජපන් විද්‍යා හා තාක්ෂණික මධ්‍යස්ථානය මේ අයුරින් පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති පිළිබඳ කාලීන නාමාවලි පවත්වාගෙන යන නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානවලින් කිහිපයකි.

(ආ) තාක්ෂණික විඥපන සේවා පිරුළු ක්‍රම :

තාක්ෂණික අංශයේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලීන් සහ පිරිවිතර, ප්‍රමිතීන්, විශේෂඥ සේවා, පුහුණු වැඩ සටහන් පිළිබඳ දත්ත බැංකුව පවත්වා ගෙන යාමෙන් ඉටු කරනු ලබන නිර්දේශක

කාර්යයන් මෙම ගණයට අයත් වේ. විශේෂයෙන් Technical Data Base දත්ත නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානය සහ සිංගප්පූරුවේ පිහිටි ආසියානු නිෂ්පාදන සංවිධානයේ කලාපීය මධ්‍යස්ථානය Asian Productivity Association නිදසුනක් ලෙස දක්විය හැක.

(අ) ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක දත්ත සැකසුම් සේවා :

පුස්තකාල විද්‍යාවේ ද්විතීය ප්‍රකාශන යටතේ ගැණෙන ග්‍රන්ථ නාමාවලි අනුක්‍රමණිකා, සාර සංග්‍රහ, ඒකාබද්ධ සූචිත්, ප්‍රතිග්‍රහණ ලැයිස්තු උපයෝගී කරගැනීමෙන් කරනු ලබන නිර්දේශක කාර්යයන් මෙහිදී ඇතුළත් කළ හැකිවේ. මෙම සම්පත් සංවිධානය විශේෂයෙන් පර්යේෂණ ආයතන මට්ටමින් කළ හැකිවේ. ටොරොන්ටෝ විශ්ව විද්‍යාලයේ බාහිර ප්‍රලේඛණ සේවාව සහ ඔහියෝ විශ්ව විද්‍යාල පුස්තකාල සේවාව (OCLC) නිදසුන් වේ. මෙම ක්‍රමය පරිගණක දත්ත ඇදුන සේවා මගින් ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු සපයයි. ජාතික මට්ටමේ නිර්දේශක මධ්‍යස්ථාන විශේෂයෙන් සංවර්ධනය වන ආසියා-අප්‍රිකානු රටවල මෙවැනි ද්විතීය ප්‍රකාශන මධ්‍යස්ථාන ස්ථානගත කරලීමෙන් කළ හැකි බවට විශ්ව ප්‍රකාශන සුලභතාවය ගැන ලිපි රචනා කළ මොරිස් ඒ. ලයින් නමැති පුස්තකාල විශේෂඥයා ඔහුගේ සංවර්ධන වන රටවල ජාතික පුස්තකාල (National Libraries in Developing Countries) යන මැයෙන් ලියා ඇති කෘතියෙහි දක්වා ඇත.

ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක දත්ත මූලස්ථාන :

නිර්දේශක ක්‍රියාවලියේ දී ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක දත්ත මූල සහගාමී කර ගත හැකි ක්‍රම කිහිපයකි. ග්‍රන්ථ කර්තෘන් සහ ඔවුන්ගේ වෙනත් කෘතීන්, විෂයගත ලැයිස්තු පිළිබඳව ලැබෙන ඉල්ලීම් සපුරාලීම වේ. එහෙයින් ජාතික මට්ටමේ ආයතනයන් විසින් ලේඛණ නිර්මාණ සහ විවිධ විෂය ලැයිස්තු සම්පාදනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවය පෙන්නා දීමට පුළුවන. මෙවැනි සේවාවන් සැපයීම පර්යේෂකයින්ට සහ පුස්තකාලවලට බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වේ.

ජාතික මට්ටමේ නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානවල ක්‍රියාකාරීත්වය :

රටෙහි පවත්නා පුස්තකාල පොදු කාර්යය සංවර්ධන රටාව අනුව ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානවල ක්‍රියාකාරීත්වය එක් විශේෂිත මධ්‍යස්ථානයක් යටතේ සංවිධානය වී නොපවතී. එහෙත් එම කාර්යයන් ජාතික මට්ටමින් පිහිටුවා ඇති ජාතික පුස්තකාල විද්‍යා සහ තාක්ෂණික ප්‍රලේඛණ මධ්‍යස්ථාන ඇතුළු ප්‍රමුඛ පුස්තකාල විසින් පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ. ඒ අයුරින් ජාතික ප්‍රලේඛණ මධ්‍යස්ථානයක ඇති කාර්යයන් වුව ද, එක් රටක් තුළ විවිධ පුස්තකාල විසින් ඉටු කරනු ලබන කාර්යයන් පැතිරී පවත්නා ස්වරූපයක් ගනී. සමාජ විද්‍යා හා තාක්ෂණික යනුවෙන් පුළුල් විෂයය වර්ගීකරණයක් යටතේ සමහර පුස්තකාල ජාල හා සම්බන්ධවී මෙහිදී නිර්දේශක ක්‍රියාවලීන් ඉටුකරන බැව් පෙන්නා දිය හැකිය. බෙල්ජියම, කැනඩාව, ප්‍රංශය, ජපානය, එංගලන්තය වැනි රටවල ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථාන වශයෙන් ක්‍රියා කෙරෙනුයේ පුස්තකාල කිහිපයක සහගාමීත්වයෙනි.

පුස්තකාල ප්‍රවෘත්ති

සංවර්ධිත සහ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල ජාතික මධ්‍යස්ථානවල ක්‍රියාකාරීත්වය විමසා බැලීමේ දී පූර්ව අවශ්‍යතාවයන් ලෙස හඳුනා ගත යුතු නිර්ණායකයන් පහත දක්වේ.

- * ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය—(ජාතික විඥපන, ප්‍රමිති)
- * සේවා මධ්‍යස්ථාන—(උදා : ජාතික හෝ පෞද්ගලික මට්ටමේ)
- * අනුග්‍රහ ලබන පාඨකයෝ—(බලයලත් ආයතන-සාමාජික මුදල් ගෙවීම හෝ නොගෙවීම)
- * විඥපන සේවා ගවේෂණ මාර්ග—(දත්තමූල, ප්‍රකාශිත මාධ්‍යයන්, කෙරෙහිත් පවත්නා පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති, ක්‍රම වේදයන්)
- * මූලාශ්‍ර ගවේෂණ මාර්ග—(පුස්තකාල, දත්ත සහ ප්‍රලේඛන මධ්‍යස්ථාන, සමාගම්, පෞද්ගලික)
- * යාන්ත්‍රික සම්බන්ධතා විධි—(යාන්ත්‍රික මෙවලම්, පදනු-ගත ශබ්දකෝෂ, පෞද්ගලික විශේෂඥ සේවා)
- * සංවිධාන ක්‍රම ව්‍යුහය—(මධ්‍යගත, විමධ්‍යගත, පුස්තකාල ජාල)
- * පොදු ලේඛන පවත්වා ගෙන යාම—(යාන්ත්‍රික විධි, පුස්තාවලි භාවිතය, යාන්ත්‍රික නවීකරණ ක්‍රම, සසුකාලීන නිර්දේශක විමසීම, ප්‍රකාශිත ද්‍රව්‍ය)
- * ක්‍රියාවලි සැකැස්ම—(එක් විෂයයක් යටතේ, විවිධ සම්බන්ධිත විෂයයන්, ගැටළු අධ්‍යයනය කිරීම)
- * භූගෝලීය ප්‍රදේශ—(ප්‍රාදේශීය, ජාතික, කලාපීය, අන්තර් මහාද්වීප)

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික නිර්දේශක මධ්‍යස්ථානය සහ එහි වගකීම :

ජාතික පුස්තකාලය ආශ්‍රිතව දිවයිනේ ප්‍රධාන පුස්තකාල වල ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු රැස් කිරීම යටතේ ආරම්භ කර ඇත. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන එකතූන් තැන්පත්ව ඇති පුස්තකාල වශයෙන් ගැණෙන ජාතික කෞතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තු පුස්තකාලය, රාජකීය ආසියාතික සංගමයේ ලංකා පුස්තකාලය, රාජ්‍ය ලේඛනාගාර දෙපාර්තමේන්තු පුස්තකාලය සහ කොළඹ මහජන පුස්තකාලය පළමු අදියර වශයෙන් තෝරා ගෙන ග්‍රන්ථ විද්‍යාත්මක තොරතුරු රැස් කර ඇත. එමෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික එකතුව වශයෙන් සැළකිය හැකි පුස්තකාල සම්පත් විසිරී ඇති පුස්තකාලවලින් ද්විතීය ප්‍රකාශන වශයෙන් ගැණෙන ග්‍රන්ථ නාමාවලි, සාර සංග්‍රහ, අනුක්‍රමණිකා ආදිය ද රැස්කර ඇත.

වර්තමානයේ දී ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය සඳහා පුළුල් ග්‍රන්ථ එකතුවක් නොමැති හෙයින් ජාතික විඥපන අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ දී නිර්දේශක ක්‍රියාවලියේ වැදගත්කම කැපී පෙනේ.

REFERENCES

GREEN, Stephen. The Organization and Planning of Library activities in the United Kingdom in the Context of NATIS. Unesco Bulletin for Libraries Vol. XXXI, No. 2, March-April 1987, pp. 68-76.

HORTON, Forest W. The information imperative Journal of Systems Management Vol. 24, No. 6, June 1983, pp. 8-12.

STEARNS, John F. National Referral Centre's First Year, Special Libraries Jan. 1964, pp. 20-23.

The On-line System of Union Catalogues and Interlibrary Loan ('NCC/IBL') in the Netherlands

Arie W. Willemsen

Deputy Chief Librarian, Royal Library, The Hague

1. The interlending system in the Netherlands

The interlending system in the Netherlands has always been a rather liberal one. On a basis of voluntary co-operation all types of libraries are involved in it. Every library may send loan requests to every other library in the country. Other institutions and even private persons are allowed to apply directly—by mail, telex or telephone—to any library they want. Nevertheless private persons are encouraged to use a local library—generally a public library—as an entrance into the circuit(s). Libraries and other institutions are expected to send their requests first to one of the union catalogues. Private persons may do so as well. Only in case it reasonably can be expected that a request will be fulfilled by a specialized library, it is advisable, and as a rule it is done in practice, to apply directly to such a library. Interlending in the Netherlands is not charged.

Union catalogues are a main instrument in interlending in the Netherlands. The most important ones are the union catalogues, maintained by the Royal Library in The Hague—the Dutch national library, at least to a certain extent—and the union catalogue of technical libraries of the Technical University Library at Delft. This library functions partly as a national library for technical literature and as such is sponsored by the ministry of Education. They are recently joined by an automated catalogue system (Agralin) of the library of the Agricultural University at Wageningen,—the national agricultural library,—in which other agricultural libraries participate in a joint venture.

For a long time the Royal Library has maintained three union catalogues: a union catalogue of books 'Centrale Catalogus' (CC), a union catalogue of periodicals and serials ('Centrale Catalogus van Periodieken en Seriewerken in Nederlandse Bibliotheken'—CCP) and a union catalogue of congress publications ('Centrale Catalogus van Congressen'—CCC). Entries are by

author or title in CC and CCP, by subject heading in CCC. The CC contains ab. 6,000,000 titles with approx. 24,000,000 holdings of 86 libraries (research, special and large public libraries). As a result of the automation of book-processing in Dutch libraries, the CC card catalogue was closed recently, an exception being made for certain titles. The CCP has been automated since long. It was published in book form: *Centrale Catalogus van Periodieken Seriewerken in Nederlandse Bibliotheken*. The latest, complete edition, which will also be the last, was published by the Royal Library in March 1983 in 14 vols, containing 200,000 titles (this number including cross references and alternative titles) with approx. 800,000 holdings of 225 libraries. The CCC is a card catalogue, containing more than 90,000 titles with approx. 275,000 holdings of 225 libraries. Automation of the CCC has yet to start.

The union catalogue of technical libraries ('Centrale Technische Catalogus'—CTC), maintained by the library of the Delft Technical University, contains more than 600,000 holdings of 160 libraries. The titles of periodicals in the CTC have been automated and were currently published in book form (26,000 titles with 90,000 holdings).

The in the near future wholly automated union catalogue of agricultural libraries ('Centrale Landbouw Catalogus'—CLC), maintained by the Library of the Agricultural University at Wageningen, contains more than 375,000 titles with approx. 750,000 holdings. The titles of the periodicals in the CLC (18,000 titles) have all been automated.

To some extent the union catalogues of the three libraries are overlapping, as some libraries were participating in more than one union catalogue. (e.g. the central libraries of the technical universities and the central library of the Agricultural University were also participating in the union catalogues of the Royal Library). For titles to be added recently an end has been put to this duplication.

Although the interlending system in the Netherlands is an integrated system, in which all types of libraries participate and co-operate, there are several circuits (or in some cases rather sub-circuits). Most important

1. *Partly this paper is an updated version of a paper, *Interlibrary lending in the Netherlands*, which I presented to the Seminar on Interlibrary Lending in Western Europe in Boston Spa (UK) 26–28 September 1983.

of these is the public library structure for interlending. It is basically a regional system with two components in each region, a 'Provinciale Bibliotheekcentrale' (PBC) a service center in each province, mainly for the small public libraries, which also maintains a core collection for interlending, and a 'Regionale Steunbibliotheek' (RSB) a 'Regional Support Library', a library function, which has developed since the late sixties. The libraries with 'RSB' function are participating in the union catalogues of the Royal Library. Part of the public library system is also the 'Landelijke Bibliotheekcentrale' (LBC='National Library Center'), which is a library collecting a.o. research literature in the Dutch language, for which there is some demand in public libraries. The LBC is also participating in the union catalogues of the Royal Library.

For scientific literature the main burden of interlending is borne by the Royal Library and the 13 university libraries and for literature in the field of medicine and biology the library of the 'Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen' (Royal Dutch Academy of Sciences), a kind of national library for medicine and biology. Some special libraries, particularly some libraries of government departments, play a significant role in interlending. More or less these government libraries have a circuit of their own.

The partly overlapping circuits (and subcircuits) on the level of research and special libraries are mainly centered around the union catalogues, maintained by the Royal Library, the Library at Delft and the Agricultural Library at Wageningen. Among them the circuits around subs, the union catalogues of the Royal Library and the Delft union catalogue are the most important. Both of them handle an equal number of loan requests. The Delft circuit serves mainly the industrial libraries and libraries of technical research institutions. The Wageningen circuit of course consists of all kinds of agricultural libraries.

Accurate overall figures on interlending are not available. Some years ago in a report of the Library Council on interlibrary lending in the Netherlands the number of loan requests, sent to libraries, was estimated as being more than 700,000. It is not likely, that this figure has changed very much. Statistics of the above mentioned union catalogues indicate, that yearly approx. 450,000 requests were handled by the departments of the union catalogues (more than 200,000 by The Hague and Delft each).

Everywhere online library automation has or will have an increasing impact on interlending. In some countries online facilities have already been developed (e.g. in the USA by OCLC and by RLG (RLIN), in France the online Catalogue Collectif National Informatrice des Publications en Serie (CCN) developed under the responsibility of DBMIST).

In the Netherlands the keepers of the union catalogues in The Hague, Delft and Wageningen realised, that in a country of the size of the Netherlands the challenge, presented by this new development, in an adequate way only could be met by a close co-operation. In 1980 they decided to set up jointly an online union catalogue, the 'Nederlandse Centrale Catalogus van Boeken, Periodieken en Congressen' (NCC = Dutch Union Catalogue of Books, Periodicals and Congresses). The NCC is combined with an online system for handling interlibrary loan requests ('Interbibliothecair leenverkeer' IBL) in the so called 'NCC/IBL-system'. The automated system is developed by PICA. By contract a co-operative organization ('NCC samenwerkingsverband') was founded-formally in 1984-for managing the 'NCC/IBL' system. The NCC board consists of the three librarians of the libraries involved and two other members appointed by co-operation (presently a university librarian and a director of a public library). The director of PICA is an advisory member of the NCC board. A committee of user-libraries is regularly consulted.

For a clear understanding of the 'NCC/IBL system' first a picture of the development of online library automation in the Netherlands has to be presented.

2. Online library automation in the Netherlands

Undoubtedly the most important online library automation system (or rather systems) in the Netherlands has been developed by PICA. After a rather long preparatory phase, in 1977 a consortium of the Royal Library and 6 university libraries, forming together the co-operative organization PICA (=Project for Integrated Catalogue Automation), started with an online cataloguing system, based on the principles of shared cataloguing and extracting titles from a common, database. The cataloguing system was more or less modelled after the OCLC system in the USA. The database was currently fed, first only with tapes of BNB and later also with LC Marc tapes and tapes of 'Brinkman's Catalogues', the Dutch national bibliography, which in March 1982 was connected directly to the

PICA cataloguing system. Since then cataloguing for the Dutch national bibliography-with some special facilities in the form of some separate authority files for the national bibliography is done online, using the same database and on the basis of shared cataloguing with other libraries (of course, the cataloguing of titles for the national bibliography is done for more than 95% by the Royal Library). In 1978 the Royal Library acquired for use in PICA a selection of approx. 500,000 titles from the OCLC database, at the moment of selection consisting of ab. 3,000,000 titles. The format, used by PICA, is a Marc-like format PICA used for the cataloguing system a PDP 11/70 with another 11/70 as back up. The PICA bureau together with the computer system is housed in the Royal Library. In the summer of 1985 the PDP 11/70 was replaced by TANDEM nonstop hardware.

In 1977 PICA had a rather modest start, but soon it got impetus. It was strongly supported by the Ministry of Education. Since 1979 it develops its own software and it runs itself the computer system. In 1981 a second version of the cataloguing system was implemented (PICA II). The internal PICA format was enlarged, such as to be able to encompass, besides the original PICA-format, the other MARC, formats as LC Marc-BNB Marc and InterMarc. The staff of the PICA bureau numbers at this moment ab. 45. Participation in the cataloguing system grew. At this moment 7 out of 13 university libraries do all the cataloguing of their current acquisitions using the PICA database (2 of them use it for part of the current cataloguing and do uptill now most of the cataloguing on their own online system).

Presently 11 of the 13 libraries with 'RSB'-function in the public library network participate in the PICA cataloguing system. The 'Landelijke Bibliotheek centrale' (LBC) also does its cataloguing on PICA. Also NBLC, the central organization of public libraries, which maintains a cataloguing service for public libraries, became one of the participants. Some special libraries also use the PICA cataloguing system. Presently some 35 libraries and other institutions have joined the system (the Royal Library uses the system for 3 different departments with different user numbers: the research collections the national bibliography, the union catalogues of books and periodicals, the STCN project (Short Title Catalogue Netherlands, 17th and 18th century). At this moment the database consists of approx. 2,500,000. titles, with approx. 1,800,000 holdings. Most of the off-line

products (catalogue-card service, printed lists in form of Digiset-, laserprint- or computerprint output, COM-fiches) are made by a private firm.

The Library of the Agricultural University at Wageningen in co-operation with the Ministry of Agriculture has adopted the Canadian database management system Minisis and built its own total library system Agralin. The Library of the Technical University at Delft has chosen for the wellknown DOBIS-LIBIS system, but is only just starting with the implementation of it. To be mentioned further are the adoption of the GEAC system by the university library at Utrecht and the development by the University of Amsterdam of its own system. Both also have a cataloguing relation with PICA, but as already indicated, still do most of the current cataloguing on their own system. The Technical University at Eindhoven has adopted VUBIS, the total library system of the Dutch language Free University at Brussels (Belgium).

Besides the cataloguing system PICA developed 'process-systems' for local use, to be implemented separately by libraries on their own minicomputer (PDP 11/44). 'Process-systems', thus far developed, are an online acquisitions system, which can also be used on the central computer of the PICA cataloguing system, an online stock management and circulation control system and a system for an online public catalogue. The latter was in 1984 and 1985 during half a year extensively tested in two libraries. In the near future it will be connected to the PICA circulation system in a library. Only part of the libraries, participating in the PICA-cataloguing system, use PICA-'process-systems'. In public libraries ALS and GEAC are much used. PICA has also developed plans for hosting documentary databases providing facilities for online retrieval and also to produce special bibliographies.

Automatically the PICA-database became a union catalogue of holdings of participating libraries. Soon it was clear, that this PICA- union catalogue roughly would correspond with the circuit of the research libraries in the unions catalogues in the Hague (with the exception of the libraries of the technical universities and of the agricultural university, which however, as already described, form circuits of their own) and the circuit of the upper strata of the public library system.

In an early stage the Royal Library and PICA envisaged the use of the PICA, cataloguing system for the production of the union catalogues of the Royal Library.

The best solution seemed to be to close the card-catalogues and connect the department of union catalogues of the Royal Library with the PICA, cataloguing system. Thus the department of union catalogues would more or less function as a separate PICA library. It would add to titles, found in the database, the holdings of non-automated libraries. Of a small percentage of titles short, low graded catalogue-entries would be entered into the PICA database. Titles of libraries with their own automated cataloguing system would be received on tape and added in an offline procedure. The adding of holdings has been fully implemented since 1981. For the department of union catalogues a special online facility, enabling to add quickly a library holding to a title in the database, was created. Thus far lack of manpower prevented the cataloguing of titles, not found in the database. Neither have titles on tape been entered up till now, as among some other reasons in the offline procedure of matching and merging titles the redressing of errors seems to be rather time consuming. Part of the loan requests for monographs is also searched by the department in the database of the PICA-cataloguing system (in 1984 ab. 40-50,000 out of a total of ab. 135,000 loan requests for monographs). As already mentioned at the same time plans for the 'NCC/IBL' system were developed.

3. The online 'NCC/IBL' system

As a preliminary measure in 1980 a false problem concerning a controversy about 'long' and 'short' titles, a ghost, which in connection with catalogue automation had haunted the Dutch library world more than one decade, was definitively eliminated. An understanding was reached, in which the requirements of a so called miniformat for use in a national union catalogue were formulated.

As already mentioned, in 1980 the keepers of the union catalogues agreed upon the desirability of creating in a joint venture a national union catalogue of books, periodicals and congress publications, which could be consulted online by libraries, and to connect this union catalogue with an automated system of handling inter-library loan requests. It was also agreed, that this NCC/IBL system should be developed by PICA and, in the PICA technical framework, be implemented on a separate minicomputer. The NCC/IBL database would be fed with (short) titles with holdings from the databases of the cataloguing systems, used for resp. CC-CCP-CCC in The Hague, CTC, in Delft and CLC in Wageningen. These were the 'production systems'

for creating and updating union catalogues, the NCC/IBL system would be the 'user-system', in which titles from the production systems would be merged into one database. In this way the three libraries would keep the responsibility for continuing their own union catalogues. They would also be responsible, as in the past, for their own circuits in interlending. However, the overlapping of the different union catalogues would be eliminated. Since 1983 a library participates for its new acquisitions in only one of the union catalogues.

Specifications were laid down in a report, formulated by the PICA bureau under the guidance of a working committee of representatives of the three libraries and PICA. This report, *Nationale Centrale Catalogus en Interbibliothecair Leenverkeer*, s-Gravenhage, 1980 (National Union Catalogue and interlibrary Lending), was adopted and published in 1980 by the three libraries involved. It was approved by the Ministry of Education, in a hearing the plan was presented to the Dutch library world. It was received favourably. With the Ministry of Education an agreement was reached upon the financing of the 'NCC-IBL' system: central hardware (to start with a PDP 11/44) and the development of the software would be paid for by the Ministry of Education, the maintenance and technical managing of the system by the PICA-bureau would be financed by the keepers of the union catalogues and for the administrative costs the users would be charged (f 0.35 per search). During the first years the Ministry of Education would give a guarantee for payment of the administrative costs.

In 1981 the PICA-bureau started with the development of the software, in 1982 the NCC computer was installed and used for program development, from September 1982 onward the database was built up, using the miniformat. It was decided to start with periodicals and serials more than 50% of the loan requests and as a first step to merge CCP, CTC-periodicals and CLC periodicals and serials. In a first round this was completed in April 1983. A first phase of the online system became operational at 2 May 1983. The result of the merging is a database, which in March 1985 contained 200,000 titles of periodicals and serials with more than 925,000 holdings. In May and June 1983 the three library-keepers of union catalogues started to implement the system. From July 1983 onward other libraries were connected to the system.

Originally it was envisaged to take the second step of adding the monographs to the system within a year. This has been postponed for several reasons. Firstly

the full implementation and rounding off of the system for periodicals, as well as the redressing of some initial errors, however small they mostly were, required much care, secondly it soon became clear, that the capacity of the minicomputer was insufficient even for a start with monographs, which would be more modest than planned, thirdly it took some time to decide on an alternative. The alternative, upon which an agreement was reached, was to enlarge for NCC/IBL use the TANDEM computer configuration, which PICA installed in the beginning of 1985. It is not to be regretted, that the start with the monographs had to be postponed. Valuable experience has been gained with the system for periodicals, in the first place regarding the use of it made by the libraries, which will be of much help in the extension of the system with monographs.

With some exceptions the titles of periodicals and serials in the three union catalogues had all already been automated. Searching the NCC database gives nearly always an answer to the question, whether a periodical or serial can be obtained in Dutch libraries. However, it is also possible to direct a request for a title, which is not to be found in the database, to the departments of union catalogues for searching in the card catalogues. If found there, holdings are added to this so called 'free request', which in the same way is distributed among libraries as requests for titles, found in the database. Especially for monographs this facility will be important.

The system distributes the loan requests according to a distribution-algorithm in which the interlibrary lending workload of a library, the category of a library and the established (sub) circuits in interlibrary loan form the variables. The relative importance of these variables can be changed daily by changing weighing factors belonging to each of the variables, in other words, the potential workload of a library can be increased or decreased day by day. The purpose was to achieve a better proportional distribution of loan requests among libraries. Requests for loans from libraries, not online accessible by the system, are sent to those libraries by mail, requests being printed by the system. Every library, participating in the union catalogues-also those libraries not yet having the intention to be connected directly to the NCC/IBL system-was asked how many requests it could handle daily.

Although the facility is only being implemented in practice recently, the possibility to form a (sub) circuit of libraries by region, by type or by some other criterium

was developed as an integral part of the system. On their own request a group of libraries participating in the union catalogues as well as libraries, which are only users-may form a circuit. A request for a publication, which can be found within the circuit, will only be sent to libraries outside the circuit, if the item requested is not available (on loan, etc.). After the implementation of the system, when only the algorithm of the interlibrary lending working load was applied, it soon became clear, that some well established routines among certain libraries, sending requests to each other, were disturbed. These routines can be restored or new patterns may be established, if desirable. A regional code can be applied in order to ensure, that a request is sent first to a library in the neighbourhood (e.g. the same town).

A number of libraries The Royal Library, the university libraries, the libraries with 'RSB' function and some other libraries have an additional task of 'verdelende bibliotheek' (distributing library, a rather misleading term). i.e. the task of putting loan requests into the system on behalf of libraries, which do not (yet) possess a terminal, which can be used for the NCC/IBL system. A 'verdelende bibliotheek' also has the task to report to the system the (non) fulfillment of a request on behalf of a library in its region, which does not have a direct access to the system. As the number of libraries, using NCC/IBL directly, will increase, the task of 'verdelende bibliotheek' will diminish.

The head of the department of union catalogues of the Royal Library has been appointed a 'IBL-coordinator', with the special tasks of keeping close contact with participating libraries, solving day-to-day problems in interlibrary loan, strengthening the co-operation of the union catalogues and promoting the system among not yet participating institutions.

It was the intention to lead all loan requests, directed to the union catalogues, through the NCC/IBL system. At this moment the departments of the union catalogues put all loan requests for periodicals and serials, sent to them by mail, into the system. Thanks to the increasing online use of the system by the libraries, the workload for the departments of the union catalogues was not too heavy. The union catalogues do not put loan requests into the system, which should be handled e.g. by university libraries on behalf of departments within the university. A search action is charged with f 0.35 (however for a start these costs are subsidized by the Ministry of Education). The handling of a request (the 'IBL

part of the system) is not charged. It was estimated, that for a loanrequest an average of two searches would be needed. For periodicals in practice it was 1.77 in 1984. Libraries have also to pay for communication cost (PICA libraries being able to use the same communication facilities as for the cataloguing system).

The implementation of the system for periodicals has been a success. Although there were some deficiencies, participating libraries are satisfied. A weak point is the reporting back to the system of the (non) fulfillment of a request. In 1984 138,383 loan requests were put into the system. The number is still increasing considerably. In this context it should be noted, that a loanform, sent to a NCC library by post, is usually not put in the 'NCC/IBL' system, when the request can be fulfilled directly by the library itself. In April 1985 ab. 100 libraries and other institutions were directly connected to the system, either by dedicated line or by a dial up facility. Also the number of participants is steadily increasing. In future it probably will be possible to use a public packet-switching network for datacommunication. As the system can follow each request, the attitude of the different libraries in handling loanrequests becomes very clear.

For searching in the database of periodicals and serials there are different kinds of searchkeys: ISSN, CCP number, production number, a combination of keywords out of the title, corporate author. In a database of many millions of titles of monographs a keyword index will not be feasible. For monographs a 4-2-2-1 title key, combined with an author key, and possibly vice versa (a more extended author key+short title key) will be implemented and indexed. Also a separate author-index is envisaged (and of course an ISBN-index).

It is planned, that the system for monographs will be in operation in the spring of 1986. As already mentioned it will be implemented on the PICA TANDEM computer, using the same database as the PICA cataloguing system the titles being accessible through special NCC-indexes. For the time being the periodicals and serials will remain on the PDP 11/44. The user will approach both parts of the system through the PICA data communication network, without noticing, that the 'NCC/IBL' system has been loaded on two different computers.

In the first phase only the titles of the union catalogue for monographs of the Royal Library will be used (corresponding with the titles of monographs with holdings in the PICA cataloguing system, then more

than 2,000,000 holdings of libraries). In the meantime problems of matching and merging of titles, delivered on tape by the other 'production systems', will be studied intensively. These problems will be much trickier with monographs as it was the case with. It is possible, however, that the titles of the monographs of the CTC in the Delft Library, which as a whole yet have to be automated, will be added online to the PICA database (the hitrate being 70-80%).

In loading the titles of monographs, delivered on tape by different union catalogues, into the same computer-configuration there are several options: (a) a total matching and merging of titles (solving emerging problems by hand will be timeconsuming), (b) only merging the titles, which automatically are matched clearly, and putting the residue in a separate file, (c) no matching and merging, but having separate files of union catalogues available through common indexes. Decisions will be taken after some research.

After the full implementation of the 'NCC/IBL' system as designed now, some extension will possibly be given to the system along the following lines:

- making interfaces between the 'NCC/IBL' system and automated loan systems of individual libraries, as to make it possible to ascertain online whether a publication is available; and probably in connection with this:
- making interfaces between regional public catalogues, especially in the public library sector and the 'NCC/IBL' system;
- connecting the 'NCC/IBL' system to automated document delivery systems;
- making connections with similar networks in other countries, and in general international co-operation in this field;
- in the long run perhaps making the system available to private persons through videotext facilities;
- studying the possible impact in the future of networks of distributed databases on the 'NCC/IBL' system.

It is not unlikely, that there will grow a rather large discrepancy between the sophisticated facilities, created in the 'NCC/IBL' system, and the subsequent increase of the demand on the one hand and the actual possibilities to supply users with the requested items on the other hand. This might become the most serious problem in the future. It will certainly be a very serious challenge for the Dutch libraries and for the makers of library-policy in the Netherlands.

Some literature in English

- Look Costers, The Pica Cataloguing System and the online Dutch union Catalogue as its counterpart. In : Future of library networks. Ed. by Ahmed H. Helal and Joachim W. Weiss. Essen, 1982, p. 95—113.
- Look Costers, The Dutch Pica Library Automation Network. In: INSPEL, Vol. 17 (1983) No. 1, p. 21—28.
- Anton Bossers. Linking of automated library functions. In: Linking of automated library functions. Ed. by Anton Bossers. The Hague, 1983, p. 15—31.
- J. R. de Groot, Pica and the humanities. In: Large libraries and new technological developments. Ed. by C. Reedijk, W. R. H. Koops and Carol K. Henry. Munchen etc., 1984, p. 35—42.
- L. Costers. Pica today and the future. In: Large libraries and new technological developments. Ed. by C. Reedijk, W. R. H. Koops and Carol K. Henry. Munchen etc., 1984, p. 43—50.
- Anton Bossers and Martin van Muyen. Library automation in the Netherlands and Pica. In: The Electronic Library, Vol. 2 (1984) p. 87—99.
- A. W. Willemson. Interlibrary lending in the Netherlands. In: Proceedings of the Seminar on Interlibrary lending in Western Europe, Boston Spa (UK), 26—28 September, 1983. Boston Spa (UK). BLID, 1984, (annexes on microfiche).

බීසා පුහුණු වැඩසටහන — ඕස්ට්‍රේලියාව

(BISA - Bibliographic and Information Services in Asia and Pacific)

ඕස්ට්‍රේලියාවේ නිව් සවුත් වේල්ස් විශ්ව විද්‍යාලයේ පුස්තකාල විද්‍යා අංශය මගින් ආසියා හා පැසිෆික් රටවල පුස්තකාල ක්ෂේත්‍රයේ නියුතු වූවන් සඳහා පහත දැක්වෙන කෙටිකාලීන පුහුණු පාඨමාලා 1992 වර්ෂය සඳහා පැවැත්වීමට නියමිතව ඇත.

1. පරිගණක ආශ්‍රිත පුවිකරණ (Computer Based Cataloguing)
2. පුස්තකාල කළමනාකරණය (Library Management)
3. CDS/ISIS පරිගණක පද්ධතිය (CDS/ISIS Software Training)

පුස්තකාල කටයුතු පිළිබඳ විදේශීය රටක පුහුණුවක් ලබා ගැනීමට ඔබ අපේක්ෂා කරන්නේ නම් පහත ලිපිනයට ලියාවීමයන්න:

Maureen Henninger,
School of Librarianship,
University of New South Wales,
P.O. Box 1,
Kensington N.S.W. 2033,
Australia.

New Zealand and Priorities in International Co-operation

H. E. Mclean

*4th International Conference of Directors of
National Libraries of Asia and Oceania, Beijing,
China, 5—9 December, 1989.*

The National Library of New Zealand is becoming increasingly aware of its role to be the principal New Zealand link in international and co-operative library development.

Firstly, our priorities in international co-operation are discussed.

It is very important that sensible priorities are set for the National Library's part in international library activities and development if our work is to be effective.

Secondly, this paper looks at strategies which the National Library is using and will use in the future establish more effective international linkages.

I will illustrate by referring to recent case studies of our work.

Priorities

New Zealand's primary concern is with the South Pacific Area. Ours is a South Pacific nation, and we have a large immigrant population from many parts of the South Pacific and especially Western Samoa, the Cook Islands, the Tokelau Islands and Fiji.

Auckland, New Zealand, is the largest Polynesian city in the South Pacific, with a Polynesian population of approximately 82,000.

Not only, therefore, is it important for us to look beyond our shores and take a close interest in the libraries of the South Pacific but there are many people living in New Zealand and using our libraries to obtain the

publications of their own countries—to find information for their children who have been born in New Zealand to help them understand their own culture and language.

Public libraries and school libraries try to provide the materials that are needed, but Pacific materials are hard to obtain—little is published commercially in the Pacific Islands, nor is it marketed.

When I was writing this paper, the newspaper carried a report of a triumph by a New Zealand educational publisher who had produced a series of five picture books in the Tokelauan language for children from that country who attend school in New Zealand. These publications were the result of three years hard work.

The collecting, preserving and making available of South Pacific materials should be a priority for the National Library of New Zealand.

The Alexander Turnbull Library's Priorities

Withing the National Library of New Zealand, the Alexander Turnbull Library is the collector and preserver of New Zealand's documented heritage, and of material relating to the Pacific.

The collections are particularly strong in printed examples of the many languages of the Pacific, in manuscripts and archives, including microfilm, maps, photographs and other pictorial materials. The exploration of the Pacific from the 16th century, with particular examples of the 18th and 19th centuries, is well documented from all angles for would-be researchers. Captain James Cook and his voyages of exploration are covered in great depth.

It is a priority for the Turnbull Library to build on the European view of the Pacific from early times, and to continue to collection material about the Pacific with the aim being a comprehensive collection.

In summary, because of its geographical location, its immigrant populations, and its New Zealand and Pacific research collections, it is first priority for the National Library of New Zealand to co-operate with the network of libraries and individuals in the Pacific.

One of the goals of co-operation is to assist in the Pacific with the retrieval, recording preservation and access to local publications.

For the National Library of New Zealand, there is another goal, for the better the libraries in the Pacific are able to fulfil their role of building their own collections, the more we will be able to collect for our New Zealand based collections, to publish, and to enrich the store of recorded knowledge about the Pacific for present and future generations.

The problems are well known—Pacific Island publications are difficult to identify; the publication and distribution infrastructure in the Pacific is weak; collecting at a distance is difficult; standing orders are difficult to maintain; print runs are small.¹

Strategies

What strategies will the National Library of New Zealand be employing to meet its Pacific priorities?

Peter Scott, the National Librarian, attended the Pacific Information Centre meeting in Tonga in July, 1989.

He returned from that meeting with a very clear perception that the National Library can play a vital role in the development of library and information services in the Pacific region, and consequently we are developing a plan for action.

Along with the difficulties relating to the acquisition of publications, the institutions are hampered by very real difficulties. Two such difficulties are the very high cost of services such as electricity, and the shortage of basic commodities.

Peter Scott sees that the National Library's role is to support the Pacific Information Centre and the University of the South Pacific to ensure that there is at least one comprehensive Pacific collection, and that bibliographic access is readily available in the region.

Esther Williams, of the University of the South Pacific's library, is leading the region's information services at present.

She is keen to see the basic of library development being addressed throughout the region—for example collection development, accommodation and training. In the new year there is a workshop on basic management skills such as budgeting and report writing, and we will offer to contribute some of the package of basic training which is used by rural public and schools in New Zealand.

To support the goal of improvement in bibliographic coverage at a local level in order to help local collecting the National Library of New Zealand has been asked to provide assistance in "attachments" to libraries to advise on the setting up of local bibliographies.

As well, our Director of Collection Management, responsible for the New Zealand National Bibliography, has been asked to arrange an attachment in New Zealand to promote this "learning by example."

There is need for basic training in school libraries, as well as book resources. Our school/community library experience was the focus of a workshop for Pacific librarians following the 1988 IFLA Conference in Sydney, Australia, with one of our School Library Service managers leading the training. A further workshop is planned on school/community libraries in two years' time, and we have been asked to lead it.

A materials exchange programme is underway with the University of the South Pacific. Material from Fijian commercial publishers, privately published books, and underground materials will be sent to the National Library in exchange for New Zealand poetry and literature, Maori and Pacific materials.

The National Library undertakes interloans and some reference work for the University of South Pacific Library.

A Recent Case Study

Sharon Dell, the Keeper of Collections at the Alexander Turnbull Library, has just spent four and a half weeks assisting the Vanuatu Cultural Centre to establish documentation and preservation guidelines for its collection of audio-visual materials.

For the past 15 years the Cultural Centre has been actively recording traditional and contemporary cultural and political events.

Of particular concern is the preservation of the living evidence of the country's 106 different languages.

Forty fieldworkers, trained at the Cultural Centre, are working on different islands. So far they have collected 500 videotapes, 100 collections of audiotapes, and about the same number of photograph collections.

New Zealand aid money allowed the Cultural Centre to contract curators from the Australian Museum to register the artifact collection, and enable Sharon to set up systems for recording information about the audio-visual collections. Sharon will return to Vanuatu in January, 1990, to help the Cultural Centre complete the job.

The project was a good opportunity to establish contact with the Bicultural Centre, which includes Vanuatu's National Library and Archives. While there, Sharon was able to purchase around 30 new titles found in local bookshops. These titles might otherwise have escaped our net.

This, and other visits, have all proved the benefit of establishing personal contacts, and of maintaining them. The National Librarian himself plans to back up the work of managers and staff and to visit the Pacific region at least twice per year to foster these vital international links for New Zealand.

I have described and illustrated our priority of South Pacific relations.

The Pacific Rim countries are contacts for us of a different kind.

The National Library of New Zealand shares an interest with these more distant nations in exchanges of information and expertise.

As part of an exchange scheme agreed with the National Library of China, Wang Baohe, now Head of the Foreign Periodicals Section in this Library, spend almost a year working in the National Library of New Zealand during 1988.

With the National Library of Singapore, we have the common interest of being licencees of the Washington Library Network with our NZBN system.

To move closer to home, I will describe an international relationship of a different kind. The National Library of Australia and the National Library of New Zealand have links which are a good model of two countries of different geographical economic size co-operating constructively.

The links have been in sharing developments in the ABN and NZBN networks, professional and developmental links for instance the National Librarian of New Zealand attended and contributed to the 1988 Library Summit in Australia.

Currently preparation is underway for a major exhibition of the largest and most significant overseas collection of New Zealand art. This is the National Library of Australia's Rex Nan Kivell collection, held in Canberra. The National Library of Australia has offered to lend the National Library of New Zealand the gems of this collections for an exhibition, which is to be held in July, 1990 in the National Library of New Zealand gallery. Most of this work has never been seen in New Zealand, but it covers the first century of European contact with New Zealand from the time of Captain Cook to about 1870.

Sponsorship from the Australian government is assisting this project, but the co-operation of the two National Libraries is an essential factor.

We look forward to maintaining these international links and developing an even greater variety of important contacts. The National Library of New Zealand will continue to view the Pacific Region programme as the essential priority for our international focus.

1. J E Traue—Acquiring publications from the Pacific, New Zealand Libraries, Volume 46, No. 1, March 1989.

The Art of Computer Systems Performance Analysis

Techniques for Experimental Design, Measurement, Simulation, and Modeling

Raj Jain

A complete reference to fundamental and practical engineering principles, the 720-page volume covers virtually every aspect of computer systems evaluation from performance specification, capacity, Planning and monitoring systems in use, to summarizing measured data, designing experiments, simulating future designs, and modeling the effect of proposed changes.

This book emphasizes simple-to-use techniques that are easily applied by computer system designers, managers, marketing professionals, buyers, analysts, and others who need to compare alternative systems (computers, processors, devices, networks, databases, algorithms, or applications) or manage such projects.

More than 150 examples and case studies cover topics such as evaluation of micro processors, RISC processors, remote procedure calls, the UNIX operating system, garbage collection algorithms, interconnection networks, local area networks, text-formatting programs, cache and scheduler design issues and more.

The compendium will serve as a reference tool for a long time. Important ideas and techniques have been summarized in "boxes," which you will keep coming back to later on for reference.

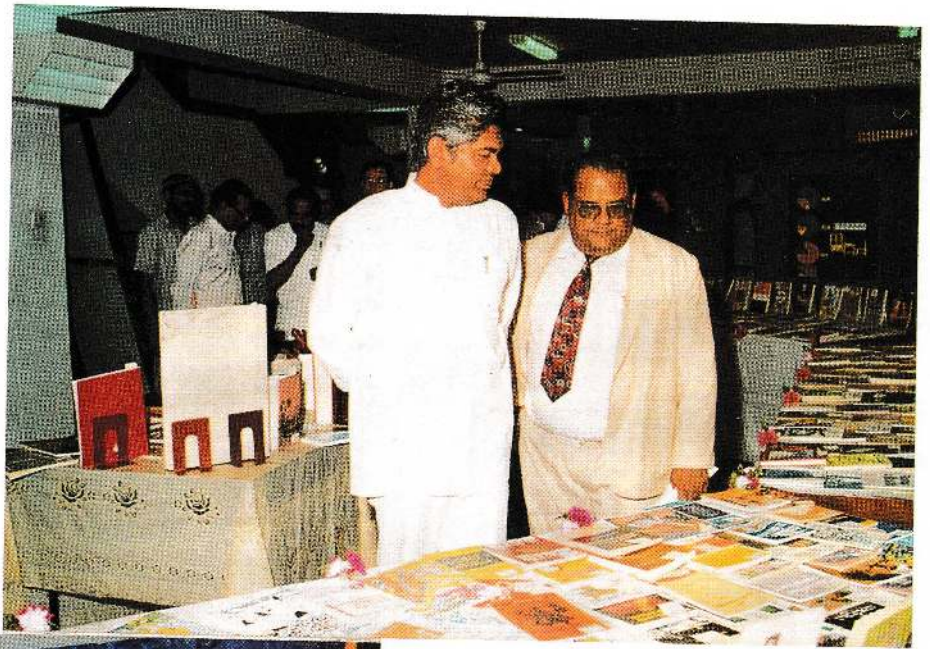
The author reveals how to avoid common mistakes, and shows how to protect oneself from misleading analyses presented by others. Given a set of performance data on two or more systems, it is sometimes possible to manipulate the data, benchmarks, analysis, metrics, or data presentation such that either system can be shown to outperform the other !

This lucid, pragmatic, and witty book is a rich addition to the library of anyone involved in computer system design, management, or evaluation. It has been selected as the main selection by the New Bridge Library of Computer and Information Sciences (LCIS) book club.

කොළඹ ක්‍රමය හා ජාතික පුස්තකාලය
ඒකාබද්ධව පවත්වන ලද පොත් ප්‍රදර්ශනයේ
ප්‍රධාන ආරාධිතයා වූ අධ්‍යාපන හා උසස්
අධ්‍යාපන අමාත්‍ය ලීන් අනුලත්පුරුෂ මහතා
සහ නීතිපති සුනිල් ද සිල්වා මහතා
ප්‍රදර්ශනය නරඹමින්.....

පදවිය මහජන පුස්තකාලය අනුබද්ධිත
සංවිධාන එකමුතුව වෙසක් උත්සවය
නිමිත්තෙන් දර්ශණීය තොරණක් ඉදිකිරීම
පුස්තකාල ව්‍යාප්ති සේවාවන්හි නව කැමැත්තක්
සනිටුහන් කරවන්නකි.

“ස්වයං ආධාර පුස්තකාල ගොඩනැගිලි
ව්‍යාපෘතිය” සඳහා පොත් හා ද්‍රව උපකරණ
බෙදාදීමේ උත්සවයේ ප්‍රධාන ආරාධිතයා වූ
අධ්‍යාපන සේවා රාජ්‍ය අමාත්‍ය සුනේත්‍රා
රණසිංහ මැතිනිය උත්සව සභාව අමතමින්

එහිදී පුස්තකාල ද්‍රව භාණ්ඩ හා උපකරණ
සුනේත්‍රා රණසිංහ අමතනුමයගේ
පරීක්ෂාවට ලක්විය.

දායකාධාරයෙන් සඳහා පුස්තකාල සේවා සැපයීම මැයෙන් ඉදිරි ආසියානු සංවිධානය මගින් ජපානයේ ටෝකියෝ විශ්ව විද්‍යාලයේ පවත්වන ලද වැඩ මුළු සඳහා සහභාගී වූයේ ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ වැඩ බලන සහකාර අධ්‍යක්ෂිකා ජානකී ප්‍රනාන්දු මෙනෙටිය

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලයේ සහකාර පුස්තකාලාධිපතිනි අමරා නානායක්කාර මහත්මිය ඕස්ට්‍රේලියාවේ තිව් සවුත් වේල්ස් විශ්ව විද්‍යාලයේ දී සුවිකරණ කටයුතු සඳහා පරිගණක තාක්ෂණය යොදා ගැනීම පිළිබඳව සති හයක කෙටි කාලීන පුහුණු පාඨමාලාව අවසන මහාචාර්ය මෝනි විෂන් මහතා අතින් සහතික පත්‍රය ලබා ගැනීම.

වාර්ෂික දායක මුදල රු 30/-

මිල රු 15/-

ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාල සේවා මණ්ඩලය විසින් කැලණිය විද්‍යාලාකාර මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රණය කරවන ලදී.